

LAISVĖ

LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MICHigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 9

★ ★ ★ ★ ★

Antradienis, Vasario (February) 4, 1969, Ozone Park, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

Metai 58-ieji

KRISLAI

Po malonios audros
Dabar mūsų suvažiavimas
Menininkų festivalis
Kaip jie žiūri į savo žmones
Tada buvo dar baisiau
Nuosirdžiausiai dėkoju
Tartum nuo Veneros
Ir man proga "pasirodyti"

Rašo A. Bimba

Pažangieji New Yorko ir apylinkės lietuviai jaučiasi labai gerai po turistų iš Lietuvos apsilankymo. Su svečiais susitikimas sausio 26 dieną ir paskui įvairiomis progomis asmeniškai su jais pokalbiai paliko kuo gražiausius įspūdžius. Didelę klaidą padarė tie, kurie ta proga nepasinaudojo. Nežinia, kaip greit kita tokia proga bėpasitaikys.

Su pabaiga sausio pasibaigė "Laisvės" vėjus. Labai džiugu, kad vėjus baigėsi labai gražiu pasisekimu.

Bet su tuo toli gražu nepasibaigė mūsų rūpesčiai laikraštį išlaikyti ir stiprinti. Dabar galvokime apie "Laisvės" dalininkų (sėrininkų) suvažiavimą, kuris įvyks kovo 16 dieną. Taip pat reikia stengtis visiems laisviečiams, kad ir suvažiavimas būtų sėkmingas.

Labai sena ir graži tradicija suvažiavimą pasveikinti. Čia vėl proga laisviečiams patekti į garbingąjį rėmėjų vardo sąrašą. Taip pat prašomos visos organizacijos suvažiavimą paremti.

Taip jau nutarta Lietuvos Meno Sąjungos vadovybės. Suvažiavimas-Festivalis ruošiamas Miameje kovo 23 dieną. Nežinau, ar gerai, kad suvažiavimas įvyks taip labai toli nuo Rytų ir Vakarų. Bet taip nutarta, ir reikia darbuotis, kad viskas pavyktų kuo puikiau. Ypač čia gera proga floridiečiams smarkiai pasirodyti.

Tikrai keisti dalykai dedasi šioje asarų pakalnėje. Sužinojau, kad "veiksnių" vadai sušilę ieškojo progos "slaptai" susitikti su svečiais iš Lietuvos, ir daugelis jų, sakoma, buvo susitikę. Bet jie didžiausiomis perkūnijomis gąsdina savo eilinius pasekėjus, kurie tik drįsta pagalvoti apie susitikimą su žmonėmis iš savo gimtojo krašto. O jų spauda— "Draugas", "Naujienos", "Keleivis", "Dirva", "Darbininkas"—nė mažiausios žinutės neįdėjo apie tokios gražios svečių grupės iš Lietuvos lankymąsi Amerikoje. Nedavė apie tai žinoti, nes bijojo, kad vienas kitas neužsimanytų su sveteliais susitikti, gal dar jiems dešinę paspausti...

"Veiksnių" vadai ir jų spaudos redaktoriai savo žmones laiko dideliais asilais. Argi tai gražu?!

Iš Irako atėjo šurpi žinia, kad ten pakarta keturiolika žmonių—devyni žydai ir penki arabai. Juos teismas pripažino kaltais šnipinėjimu Izraeliui ir Amerikos Centrinei žvalgybos Agentūrai.

Žinia iš tikrųjų baisi. Mes prieš mirties bausmę taikos metu.

Bet didžiausi hipokritai tie (Taša 5-tame pusl.)

Prekių kainos pakilo 4.7 procentais 1968 metais

Washingtonas. — Darbo departamentas raportuoja, kad gruodžio mėn. prekių kainos pakilo 0.2 proc., o per visus 1968 metus pakilo 4.7 proc.

Raportas taipgi nurodo, kad per pastaruosius 10 metų prekių kainos pakilo 12.37 proc. Jeigu prieš 10 metų ką pirkdavome už \$10, tai dabar už tuos pačius dalykus turime mokėti \$12.37.

Prez. Nixonas už tai pa-

reiskė, kad mūsų šalies ekonominės problemos sudaro labai rimtą ir skubią padėtį. Jaučiamą finansinę infliaciją. Valstybės finansinis rezervas laipsniškai mažėja. Eksportas taipgi sumažėjęs iki 726 milijonų dolerių.

Washingtono jau kalbama apie apsaugojimą nuo didžiulės ekonominės krizės, kokia buvo 1929-1930 metais.

Italijos unijos nusitarė vas. 6 d. skelbti generalinį streiką

Roma. — Trys didžiausios Italijos darbininkų unijos — Generalinė Darbo Konfederacija, Darbo Unijų Konfederacija ir Italijos Darbo Unijų Centras — susitarė bendrai šaukti generalinį 24 val. streiką vasario 5 dieną.

Vyriausias unijų reikalavimas — pensijų reformos, kurias vyriausybė ir parla-

mentas vis atidėlioja.

Streiką remia įvairių įmonių darbininkai, raštininkai, darbininkai, transporto ir uostų darbininkai, smulkieji valstiečiai.

Šiuo metu streikai siautėja daugelyje fabriku ir žemės ūkiu. Mažieji valstiečiai reikalauja žemės ūkio reformų.

Prez. Nixonas vyks Vakarų Europon

Washingtonas. — Prezidentas Nixonas nusitarė vykti Vakarų Europon pasitarti su valstybių vadovais pirmąsias jo prezidentavimo mėnesiais, sakoma Baltųjų Rūmų komunikacijų direktoriui Kleinas.

Zadėjimą susitikti su Tarybų Sąjungos vadovais Nixonas nusprendė atidėti, iki jis pasitars su Vakarų Europos valstybių vadovais.

Streikai siautėja Anglijoje

Londonas. — Anglijoje streikuoja laiškanėšiai, telefonų operatoriai, bankų darbininkai ir daugelis kitų.

Nepasitenkinę sunkia ekonomine padėtimi, darbininkai demonstruoja, prie jų prisideda studentai.

New Yorkas. — Dviejose gaisruose žuvo 2 moterys ir penki vaikai.

Japonijos Kompartija prieš karo budžetą

Tokijas. — Japonijos Kompartija aštriai kritikuoja vyriausybės 1969 metų karinį budžetą, kuris gerokai padidintas.

Partija nurodo, kad vyriausybė daugiau dėmesio kreipia į militarizmą, negu į visuomeninius reikalus, kurie yra apleisti.

Pirmoji ekonomikos mokslų daktarė

Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto docentė S. Ginaitė apgynė ekonomikos mokslų daktarės disertaciją. Savo darbe ji nagrinėjo Lietuvos gyventojų realiųjų pajamų buržuazijos valdymo laikotarpiu ir Tarybų valdžios metais. Iš disertacijos surinktos medžiagos akivaizdžiai matyti, kaip gerėja mūsų darbininkų ir tarnautojų gyvenimas.

S. Ginaitė — pirmoji Lie-

Bažnyčių Taryba 22 sukčius kaltina

New Yorkas. — Bažnyčių Taryba įteikė teismui skundą prieš 22 asmenis, kaltina juos nusikimu \$185,025, suklektuotų bažnyčių reikalams.

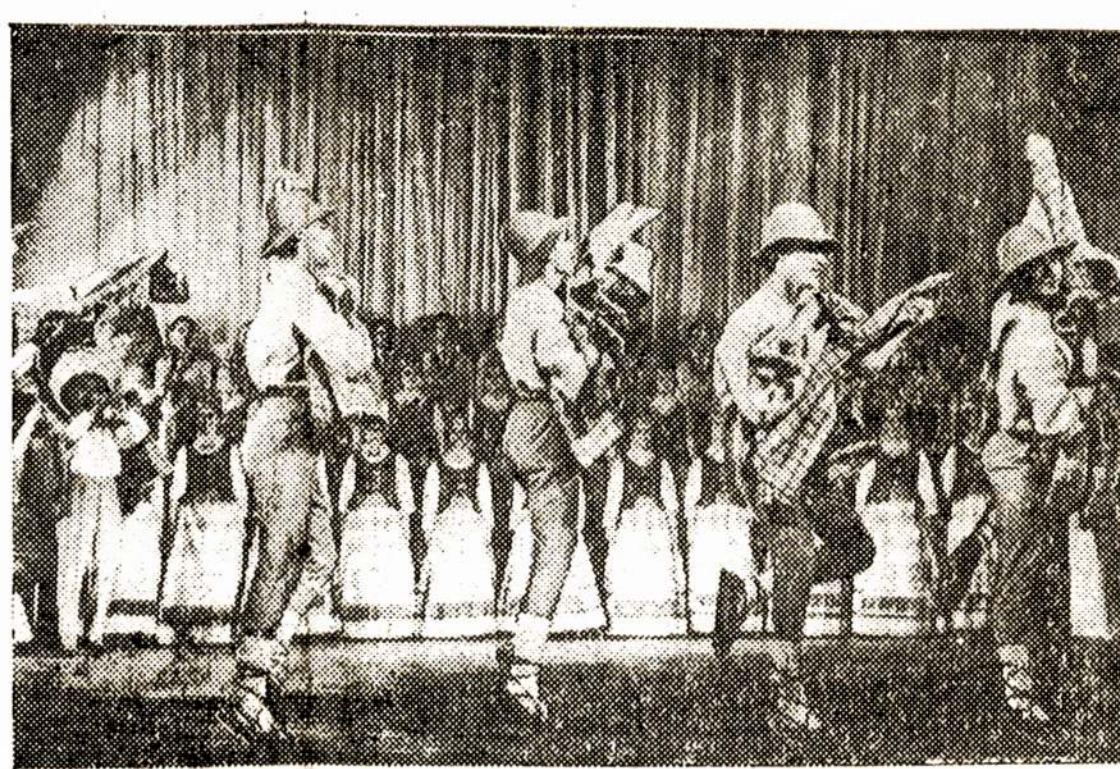
Vasario 10 d. teismui turės abi pusės priduoti savo argumentus. abi pusės turi savo advokatus.

Mirė J. Bačiūnas

Benton Harbor, Mich. — Ligoninėje sausio 23 d. mirė Juozas Bačiūnas nuo širdies smūgio, išgyvenęs 75 metus amžius.

J. Bačiūnas buvo smetonininkas, Lietuvos "vadovotojas", vadinamos Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

tuvoje moteris, kuriai suteiktas ekonomikos mokslų daktarės vardas. Iš viso šios mokslo srities daktarų mūsų respublikoje jau visas aštuonetas.

Savitais Nėmuno krašto papročiais, turtinga lietuvių liaudies tautosaka perpinta nauja Valstybinio nusipelnusio dainų ir šokių liaudies ansamblio "Lietuva" programa, pavadinta "Šventiniai vakarai". Jos pagrindą sudaro Dūkijos, Aukštaitijos ir Žemaitijos įvairių metų laikų liaudies apeigų folkloras bei etnografinė medžiaga.

Nuotraukojė: scena iš naujosios ansamblio programos. K. Liubšio nuotr.

KABLEGRAMOS IŠ LIETUVOS

Ryšium su Lenino 100-omis

Vilnius. — Lietuvos žurnalistų Sąjungos valdybos prezidiumas ryšium su Lenino gimimo šimtosiomis metinėmis savo posėdyje apsvaistė eilę kūrybinio darbo klausimų. Nutarta suaukti valdybos plenumą, kuriame bus apsvaistyti klausimai, kaip Lietuvos žurnalistai spaudoje, radijo ir televizijos laidose nuviečia Lenino idėjų įgyvendinimą Tarybų Lietuvoje.

Drauge prezidiumas priiminė žurnalistų kolektyvui, kad vasario 1 d. baigiasi kūrybinio pristatymo Micevičiaus - Kapsuko premijoms gauti terminas.

Komjaunimo konkurso nugalėtojai

Vilnius. — Sausio 28 d. Lietuvos Komjaunimo įstatymo penkiasdešimties metų jubiliejaus išvakarėse buvo paskelbtos tradicinės Komjaunimo literatūrinės premijos.

Konkurso komisija, aptarusi praeitais metais pasirodžiusius Lietuvos rašytojų darbus jaunimo tematika, pirmąją premiją paskyrė Justinui Marcinkevičiui už eilėraščių rinkinį "Liepsnojantis Krūmas", antrąją — Jonui Maciukevičiui už apysaką "Laikrodžiai nestoja". Trečioji premija atiteko Antanui Drilingai už poezijos knygą "Šiluma".

Ruošiantis Lietuvos Komjaunimo jubiliejui, Lietuvos LKJS Centro Komitetas, Lietuvos Dailininkų Sąjunga ir Kauno Radijo Gamykla įsteigė kasmetines premijas jauniems dainininkams.

Vertinimo komisija, kuriai vadovauja Lenininės premijos laureatas Jokubonas, pirmąją premiją paskyrė Juozui Kalinauskui už reljefus "Kova ir pergalė". Antrosios premijos atiteko Leonardui Tuleikiui už darbą "Tėvų jaunystė", Komjaunuiam Donatui Lukoševičiui ir Aloyzui Tulei-

kiui, Šiaulių komjaunuoliui Grigui.

Konkursų nugalėtojams bus įteikti Liet. Komjaunimo premijų laureatų medaliai, specialūs diplomai ir piniginės premijos.

Sociologų simpoziumas

Kaunas. — Sausio 27 d. Politechnikos instituto statybos fakulteto salėje prasidėjo tarprespublikinis aukštųjų mokyklų sociologų simpoziumas, skirtas Lenino gimimo 100-metinėms. Darbotvarkėje — specialistų ruošimo efektyvumo klausimai.

Posėdį įžanginiu žodžiu atidarė rektorius - profesorius Martinaitis, kalbėjo aukštojo ir vidurinio mokslo ministras Zabulis. Simpoziumas truko 4 dienas. Jame dalyvavo Rusijos Federacijos, Ukrainos, Baltarusijos ir Pabaltijo respublikų aukštųjų mokyklų dėsnytojai. Taipgi dalyvauja ministrų tarybos pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė.

Dramos teatre buvo surengtas literatūrinis muzikinis vakaras, susitikimai su komjaunuoliais įvyko Elnio kombinate, televizorių gamykloje, statybos trese ir kitose įmonėse. Vairo gamyklos komjaunuoliai suurošė įspūdingą draugystės vakarą, kuriame dalyvavo Maskvos, Rygos, Daugpilio ir kitų šalies miestų įmonių jaunimo atstovai.

Antanas Vaivutskas

Prez. Nixonas nori draftą panaikinti

Washingtonas. — Prez. Nixonas įsakė Gynybos departamentui sudaryti planą, kuris galėtų militarinį draftą pavaduoti savanoriais kareiviais.

Nixonas sako, kad Vietnamo karui pasibaigus Jungtinės Valstijos gali turėti pakankamas militarinės jėgas iš savanorių.

JAV karinių jėgų manevrai prie Čekoslovakijos

Praga. — Jungtinių Valstijų militariniai manevrai Vakarų Vokietijoje tęsiasi visai arti Čekoslovakijos rubežiaus, tik už 90 mylių nuo Čekoslovakijos sostinės Pragos.

Manevrus suruošė NATO provokaciniais sumetimais, kad pagązdinti Tarybų Sąjungą ir kitas rytinės Europos socialistines šalis.

Čekoslovakijos vyriausybė griežtai protestavo prieš provokacinius NATO ma-

nevrus Čekoslovakijos pasienyje. Bet Jungtinės Valstijos ir kitos NATO narės nesiskaitė su protestais.

Sakoma, manevrai tęsis ilgą laiką, net iki balandžio mėn. pabaigos.

Chicago's Universiteto administracijos pastate daugiau kaip 300 studentų paskelbė sėdėjimo streiką, 1,000 studentų salėje reikalavo grąžinti atleistą sociologijos mokytoją.

50,000 mainierių sužaloti West Virginia valstijos kasyklose

Charleston, W. Va. — Ap- skaičiuojama, kad West Virginia valstijoje daugiau kaip 50,000 mainierių turi plaučiuose anglies - akmens dulkių, kurios juos kankina iki pat mirties.

Mainieriai gauna plaučių dusulį, neturėdami kasyklose tinkamos apsaugos. O latūra priimtų tuo klausimu reikalingus bilius.

1968 metais streikų buvo daugiau

Detroitas. — Michigan'o valstijoje, abelnai imant, kas mėnesį streikavo po 26, 100 darbininkų, 1967 — 19, 300, 1966 — 5,100.

Ilgiausi streikai buvo 8 mėn. laikraščių darbininkų streikas, namų statybos ir automobilių darbininkų streikai.

Istanbulas, Turkija. — Tarybiniai submarinai pasirodė Viduržemio jūroje.

Penkiošimmetis šeima išžudęs

Rockville, Md. — 15 metų K. W. Clark areštuotas ir kaltinamas nužudymu savo motinos, dviejų seserų ir brolio.

Pirmiausia jis bus tyrimas, ar yra pilnai sveiko proto.

Kairas, Egiptas. — TSRS darbo unijų delegacija atvyko dalyvauti Tarptautinės Arabų Darbo Unijų Konferencijos kongrese.

TSRS rašytojas gavo užsieninę premiją

Paryžius. — Vienuolika žurnalistų teisėjų vienbalsiai paskelbė, kad Tarybų Sąjungos rašytojas A. Solženitsinas 1968 m. parašė geriausią dvi knygas. Už tai jam suteikta užsieninė premija.

Abi knygos 1968 metais buvo Tarybų Sąjungoje išleistos.

Austin, Texas. — Federalinis teismas patvarkė, kad Albert Armendariz, universiteto teisų studentas, turi teisę baigti akademinis metus, nepaisant to, kad jis šaukiamas militarinėse tarnybon. Šis patvarkymas gali tiktai ir kitiems studentams.

Maskva. — Jemeno respublikos prezidentas Al-Saabis lankėsi Tarybų Sąjungoje ir tarėsi su TSRS vadovais. Jis palaiko draugiškus ryšius su socialistinėmis šalimis.

Ligos ir skurdas tarp indėnų Argentinoje

Buenos Aires. — 15 procentų Argentinos miesto Baja Blanka indėnų kvartalų gyventojų serga kraujo ligomis.

Ši liga, žinoma "čagaso ligos" pavadinimu, sukelia didelį mirtingumą. Kaip pareiškė vienas Baja Blankos sanitarinis gydytojas, vietinių gyventojų susirgimų priežastys yra sunkios jų gyvenimo sąlygos.

3,250 naujų darbų bus Brooklyn Navy Yarde

New Yorkas. — Federalinė valdžia pervedė New Yorko miestui Brooklyn Navy Yard, kuris buvo uždarytas per pastrečių metų, kai ten buvo sulaukta militarinių laivų statyba.

Majoras Lindsay sako, kad šiais metais pasidarys ten 3,250 naujų darbų. Atėityje bus galima sudaryti sąlygos iki 9,000 darbų.

LAISVE

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months	5.00	Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per year	\$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months \$5.50
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months, \$6.50

Protingas Brazilijos
arkivyskupo pasiūlymas

MŪSŲ New Yorke lankėsi Brazilijos arkivyskupas Helder Camara ir kalbėjo apie santykius su Kuba. Jis siūlo, kad nebedelsiant būtų panaikinta Kubos ekonominė izoliacija. Kaip žinia, Kubai griežta ekonominė boikotą yra paskelbusios Jungtinės Valstijos. Na, o Lotynų Amerikos respublikos, bijodamos Amerikos keršto, taip pat Kubą boikotuoja.

Tai viena iš daugelio mūsų valdžios užsieninėje politikoje vailybių. Iš to nėra jokios naudos Amerikai. Žinoma, boikotas kenkia Kubai, bet ji jau įrodė, kad su pagalba Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių šalių, ji gali išsiversti. Tas boikotas jos nepaklūpė ant kelių, neprivertė nusilenkti prieš Amerikos kapitalo galybę.

Arkivyskupo Camaros pasiūlymas sveikas ir girtinas. Jį tuoj parėmė Jungtinių Tautų sekretorius Thant. Reikia tikėtis, kad tą pasiūlymą palaikys ir visi kiti rimti diplomatai ir vadai.

Ką apie tai galvoja mūsų prezidentas Nixonas? Gal jis pakeis nusistatymą ir tą nepateisinamą boikotą prieš Kubą panaikins?

Vis dar nė iš vietos!

SKAITOME pranešimą, kad didysis New Yorko Natūralinės Istorijos Muziejus į savo direktorius įtraukė negrą Dr. Harold C. Haizlip. Tie kapitalistiniai biurokratai, kurie tam muziejui vadovauja, pagaliau nusilenkė visuomenės opinijai. Iki šiol visi 32 direktoriai buvo baltieji. Nėbuvo nė vieno negro!

Tai juodųjų žmonių ryžto ir kovos laimėjimas. Daugelis baltųjų amerikiečių bara negrus už jų ašturias kalbas, griežtus reikalavimus ir net išstojimus. Partaria jiems turėti kantrybės, palaukti, ramiais ir "graziais" būdais savo teisių siekti. Betgi jie per daug kaip tris šimtus metų "rodė kantrybę ir laukė, o ką turėjo? Tik beteisai buvo ir skurde skendo.

Kaip visame pasaulyje pavergtieji žmonės subruzdavo prieš skurdą ir pavergtį, taip pastaraisiais keleriais metais Amerikos juodieji žmonės pradėjo pritrūkti kantrybės, ir jau turi gražių laimėjimų. Na, paimekime kad ir televizijos programas. Prieš kokį dešimtą metų jokioje rimtame veikale jokioje rimtoje rolėje nematydavai juodo aktorius. Jeigu negras kur nors pasirodydavo, tai tik pajukiojančioje kokio nors kvailio rolėje. Šiandien jau kas kita. Šiandien jau beveik kiekvienoje programoje matai juodą žmogų rimtoje rolėje.

Ir čia ryžto ir kovos laimėjimas

PREZIDENTAS Nixonas tęsia buvusio prezidento Johnsono politiką Vietnamo karo klausimu. Paryžiaus "taikos" konferencija nesijudina iš vietos. Tuo tarpu mūšiai eina ir žmonės krinta iš abiejų pusių.

Susitarimas dėl stalo formos nieko neišsprendė. Buvo manyta, kad naujasis prezidentas imsis iniciatyvos pralaužti ledus derybose naujais, praktiškais pasiūlymais. Deja, jis tik kartojta buvusio prezidento "tezius". Jis nenori pripažinti, kad Pietų Vietname eina civilinis karas. Jis tebekaltina Šiaurės Vietnamą. Jis nepripažįsta, kad Pietų Vietnamas veikia galinga išsilavinimo Fronto armija. Jis nenori nė kalbėti apie politinį šio konflikto sprendimą. Jis tik nori, kad Šiaurės Vietnamas ištrauktų savo paramą Liaudies Frontui ir paliktų Saigono militariniam režimui su pagalba galingos amerikiečių armijos ir ginklų su juo susiduroti.

Gal kam tai atrodo labai gudri politika ir siekimas "garbingos taikos." Bet tikrovėje tai yra senoji politika, kuri nedavė taikos ir neduos. Reikalingas griežtas posūkis. Reikia palikti patiems vietnamiečiams savo likimą išspręsti. Kol daugiau kaip pusės milijono vyrų Amerikos armija laiko Pietų Vietnamą okupavus ir nesutinka išsikraustyti, nei taikos, nei ramybės Vietname negalės būti ir nebus. Tai buvo aišku prie Johnsono, tai dar aiškiau kiekvienam amerikiečiui turėtų būti prie Nixono. Delsimas su šio klausimo išsprendimu tik didina karo aukas ir ardo kelią į taiką Pietrytinėje Azijoje.

Suslėgtas oras

Kanados uostas Niu Vestminsteris, esąs prie Freizerio upės, du mėnesius per metus paprastai būva uždaras. Mat, tirpstant sniegui, upės vaga smarkiai užsiteršia dumblo sąnašomis. Pastaruoju metu suslėgtas oras.

rasta gera priemonė kovai su dumbliu.

I uosto dugną vamzdžiais leidžiamas suslėgtas oras. Jo burbuliškai pakelia dumblą į vandens paviršių, kur jis išsiskaido į vandens paviršių, kur jis išsiskaido į vandens paviršių, kur jis išsiskaido į vandens paviršių.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

PASTABOS APIE NAUJĄ
KINIJOJOS KOM. PARTIJOS
KONSTITUCIJĄ

"Daily World" kolumnistas Daniel Mason to laikraščio sausio 25 dienos laidoje kritiškai apžvelgė naujos Kinijos Komunistų Partijos konstitucijos projektą, kurį pasiūlė Centro Komitetas būsimajam partijos suvažiavimui. Tarp kitko, kolumnistas rašo:

"Tai nepaprastas dokumentas. Jis numeta į šalį 1956 metų kongreso priimtą konstituciją. Jis nesiranda pabrėžimų ekonominių siekių, nesiranda Kinijos industrializacijai plano, nieko nesakoma apie patenkinimą liaudies materialinių bei kultūrinių poreikių, nieko nesakoma apie kovą prieš šovinizmą, kas visa buvo sovietų konstitucijoje.

Siūlomoje konstitucijoje Mao Tse-tung paskelbiamas šio laikotarpio pasaulinio komunizmo vadu. Mao paskelbiamas Kinijos komunistų vadu kol jis gyvens be jokios galimybės jį pašalinti. Jo pavadojo tautos paskiriamas be rinkimų.

Siūlomoji konstitucija skelbia ideologinį karą prieš Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis ir ragina organizavimą pro-Mao grupių kitose komunistinėse partijose. Ji priima trockistinių nuolatinių (permanenčių) revoliucijos dėsnių. Pašalina rinkimą iš apačių įvairių vadovaujančių partijos organų ir įveda pilną partijos kontrolę iš viršaus."

Neabejojama, kad šį siūlomą konstitucijos projektą partijos kongresas priims.

GERI KONGRESUI
PATARIMAI

"Daily World" korespondentas Tim Wheeler mano, kad Kongresas pirmiausia gal imsis panaikinti taip vadinamą "elektorinę kolegiją" ir ives tiesioginį prezidento rinkimą. Tas, žinoma, reikalauja konstitucijos pakeitimo. Kongreso nutarimas senąją rinkiminę sistemą pakeisti būtų tiktai pasiūlymas pakeisti konstitucijos punktą apie preziden-

mento rinkimus. O paskui tą pasiūlymą turėtų užgirti du trečdaliai valstijų seimelių.

Taip pat Wheeler mano, kad šioje sesijoje turėtų būti svarstomas sumanymas balsavimo teisės amžių pakeisti nuo 21 metų iki 18 metų. Dabartinė konstitucija tą reikalą palieka kiekvienai valstijai atskirai išspręsti.

Šis Kongresas turėtų rimtai susirūpinti oro ir vandens teršimo problemomis. Kaip žinia, prez. Nixonas yra tos nuomonės, kad oro ir vandens teršimo kontrolė būtų pavesta privatiems koms kompanijoms, nors finansuojama federalinės valdžios. Tai daroma formoje kontraktų, iš kurių kompanijos pasidaro milžiniškus pelnus.

Savo pastabas Wheeler baigia:

"Pažangiosios jėgos Washingtono nesitiki, kad ši Kongreso sesija būtų produktyviška gerai nutarimais. Istorija parodo, kad respublikoniškos administracijos paneigdavo demokratų kontroliuojamų kongresų žmoniškus naudingus nutarimus. Bet šis Kongresas bus kovos arena už liaudies interesus, nes visoje šalyje aštrėja kova už nukreipimą tautos nuo karo ir rasizmo į pažangos kelią."

ASARU NEUZTENKA
SULAIKYMU
RIEDEJIMO

Ižymusis smetonininkų galvočius Bronius Raila, dar kartą sugrįžęs prie ginčų "veiksnių" tarpe dėl bendradarbiavimo su gimtuojų kraštu, gailiai verkšlena:

"Man tik rodos, kad mes esame įklimpe ir vis neįsibrėdę iš labai nesmagios idėjų ir jausmų suirutės ir kad mūsų visuomeniškai dorinis, o ypač intelektualinis nuosmukis pakalnėmis sparčiai vis teberieda žemyn."

Ir pagaliau jau šaukia:

"Aš nesuprantu, niekaip nesuprantu: nejaugi ta baltųjų vienišas nepasitiki savimi ir visais, ir tas

EINANT PRO STATOMĄ FABRIKĄ

Ekskavatoriai rausia tranšėjas, —
Greit kils masyvios čia sienos.
Tik koks seilūs, pasivaikšiot išėjęs,
Sumurmą: "Vėl fabrikas vienas
Drums naktis mėnėsienos!"

Taip, ne šventyklos navos, o fabriko cechai
Iškils šalia miesto ir ims gauti, dundėti,
Ne tuščiažodžiauti, o žmogui padėti.
Darbo vergišką dalį daugiau nugalėti...

Ne pūslėtais delnais, per prakaitą koky,
O mašinom duoną auginti išmokti!
Ne rankomis plytą prie plytos kloti,
O sienas kranais devynjėgiais kiloti!
Ne baltinius kūdroje kultuve ploti,
O tik, kaip įjungti motorą, žinoti!..

Ir protai,
Kurie padaro, kad sienos šios augtų
Ir skleistų po kraštą išvadavimą lauktą,
Ir žmogų iš slegiančio jungo ištrauktų,
Verti disponuoti ministerijų raktais.

Ir protai,
Kurios suplanuoja stebuklą — gamyklą
Iš laidų, elektronų, urano, iš stiklo,
Ir veikti paleidžia gigantą tą minklų,
Vertos, idant jas gaubtų skaisči aureolė!
Išminčių didžiųjų aureolė!
Vaduotojų karžygių aureolė!
Geradarių aureolė!

J. Šimonis

DR. A. PETRIKA

Gimdymo spektaklis

Primityvioje visuomenėje žmogaus gimimas buvo sušietas su daugeliu religinių apeigų, burtų, žyniavimų, gimdyvės kankinimų ir kt. Dr. akušeris Julius Jarcho savo knygoje "Postures & Practices During Labor Among Primitive Peoples" vaizdžiai parodo senovės žmonių tamsumą ir keistą elgseną su gimdyve, kuriai, dėl įsigyvenusių barbariškų papročių, tekdavo skaudžiai nukentėti.

Kitas gydytojas, dr. Howard W. Haggard, knygoje "Devils, Drugs and Doctors" pateikia daugiau medžiagos bei pavyzdžių iš senovės medicinos. Buvo laikai, kada Anglijoje bei Amerikoje (ir kitose šalyse) gimdyvės aptarnavimas buvo pavestas tik moterims. Vyrui gydytoju apžiūrėti nėščią moterį buvo griežtai draudžiama. Toks aktas buvo laikomas labai nepadoriu ir už šio įstatymo pažeidimą — gydytojas buvo sunkiai baudžiamas. Tas pats buvo ir gimdymo metu: tik moteris galėjo gimdyvei "padėti." O kad gydytojų moterų tuo metu nebuvo, tai visas reikalas buvo paliktas nelaimingų ir nepasiruošusių "bobučių" globai.

Dėl "bobučių" nekompetencijos bei higienos taisyklių nežinojimo, daug gimdyvių mirė nuo įvairių komplikacijų. Gydytojas būdavo galejęs jas išgelbėti. Dėl to "pažangesni" visuomenės vadovai tą seną įstatymą "pagerino": leido gydytojui, pakius rankas po gimdyvės drabužiais, jai asistuoti, tik jis negalėjo žiūrėti, ką jo rankos daro! Už pažiūrėjimą jam buvo grasiinama sunkia bausme: kalinimo ir gydytojo teisių atėmimu. Tik daug vėliau jam buvo leista "operacijos lauką" matyti.

Dar ir šiuo metu katalikų tikėjimas moterį, pagimdžiusią kūdikį, laiko "nusiėjusia" ir draudžia jai įeiti bažnyčion. Ji turi ateiti tik kunigas, kalbėdamas maldas, įveda bažnyčion.

Lietuvių literatūra

Populiari lietuvių literatūra apie gimdymą pasirodė gana vėlai. Bene tik pirmas gydytojas, dr. Antanas Vileišis, apie 1908-09 metus išleido Vilniuje knygėlę "Patarmės moterims."

O 1921 m. Mažosios Lietuvos teosofas rašytojas Vilnius Vidūnas-Storasta parašė knygą "Gimdymo slėpiniai," kuri tuo metu sukėlė nemažą sensaciją.

Dabar, kai New Yorko dramos bei kino teatruose moterys ir vyrai ne tik išsirengia nuogai; kai spalvoti filmai be jokio suvaržymo rodo ne tik visas žmogaus anatomijos dalis, bet ir, tūkstantais mės stebint, viešai atliekama lytinis aktas su visomis "pasiruosimo" detalėmis; kai rodoma ne tik natūralūs žmonių intymiausi santykiai, bet ir visokie iškrypimai — perversijos, — gimdymas, rodos, turėtų būti toks prozaiskas dalykas, kuris neturėtų dominti nė vieno.

Tačiau, smalsuolių netruksta. Neseniai vieną sekmadienį populiari televizijos stotis New Yorke, stebint tūkstančiams jaunamiečių vaikų, visomis vaivorykštės spalvomis demonstravo gimdymo "slėpinius"! Pasirinkta jauna motina, gimdanti pirmą kartą, ir visas gimdymo procesas ligoninėje buvo ekrane parodytas. Matoma, norinčių tą "spektaklį" pamatyti dar yra.

Kai kurios New Yorko ligoninės leidžia vyrai stebėti, kai jo žmona gimdo. Anglijoje tai buvo draudžiama. Bet 1968 m. ir ten tasai draudimas panaikintas. Pasirodė, kad Anglijoje 50% (pusė) tėvų nori matyti savo sūnų ar dukrą gėmant. Jie sako, jog vaiko auginimas nuo pat pradžios turi būti abiejų tėvų reikalas, kad jokių paslapčių neturi būti.

Tačiau nevisai taip yra. Nuo pat koncepcijos (apvaisinimo) — embrionas yra glėbėje vienos motinos, čia tėvas niekuo dėtas; gimdymo užduotį atlieka irgi tik viena motina (nors ir tėvui stebint). Naujagimį krūtimi maitina irgi tik viena motina. Tėvas gali tik medžiaginė gyvenimo dalimi pasirūpinti ir daugiau niekuo. Auklėjimo bei išmoksinimo klausimais, tai jau kitas reikalas; čia abiejų tėvų pareiga.

Nesuprantu, kodėl iš natūralaus gimdymo proceso reikėtų daryti viešą spektaklį ir net televizijos bangomis demonstruoti? Čia grynai motinos privatus reikalas ir taip ji reikėtų traktuoti. Atrodo, jog kai kurių žmonių smalsumui nėra ribos!

8,000,000,000 ŠVIESMEČIŲ

Eifelio kalnuose Vakarų Vokietijoje, tarp Reino ir Belgijos sienos, slėnyje prie Efelsbergo kaimo, pastatytas milžiniškas radioteleskopas. Jo galia siekia 8 milijonus šviesmečių ir toli.

Kauno Politechnikos institutas — stambiausia inžinierių paruošimo kalvė. Jo devyniuose fakultetuose ir penkiuose filialuose mokosi daugiau kaip 20 tūkstančių studentų. Institutas ruošia pramonei 56 specialybių inžinierius.

Nuotraukoje: inžinierinės ekonomijos fakulteto studentai.

Irena VLADIMIROVIENĖ

*Susipažinkime su Amerikos indėnais (indijonais)

"Indėnų rezervatas — tai žemės plotas, išskirtas indėnams ir iš visų pusių apsuptas baltųjų vagių".

Gen. Viljamas Šermanas (1820—1891)

"Jų vidutinis amžius 21 metais trumpesnis už kitų mūsų piliečių amžių. Be darbų jų tarpe yra 40 procentų — dešimt kartų daugiau už nacionalinį vidurkį. Apie 50,000 JAV indėnų gyvena skurdžiose lūšnose, trobelėse, palapinėse, apieštuose autobusuose. Pusę jų vaikų niekada nebaigia jokios mokyklos..." — rašoma žurnale "Times".

Paskutinis jų mūšis

Nuo 1876 m., kai indėnai pralaimėjo paskutinį savo mūšį JAV kavalerijai, retkarčiais pasigirdavo balsų padėti vargstantiems indėnams, gelbėti nykstančią rasę. Iš JAV kongreso dabar reikalaujama paskirti 500 milijonų dolerių indėnų gyvenimui pagerinti. Lešos reikalingos, kad 10,000 indėnų vaikų galėtų mokytis pavyzdžiose mokyklose, kad kasmet būtų pastatoma 2500 naujų namų. 112 mln. dolerių reikėtų paskirti sveikatos apsaugai, 600 medicinos darbuotojų turėtų dirbti indėnų bendruomenėse. 25 mln. dolerių reikia indėnų profesiniam apmokymui ir jų įdarbinimui. 30 mln. — kasmet plantams tiesti, kad izoliuoti indėnų rezervatai pagaliam susijungtų su Amerikos visuomene. Deja, tai gražūs norai...

Matėme filmus apie kilnųjį Čingachuką — Paskutinįjį Mohikaną ir Vinetą, prisimename Fenimoro Kuperio ir Karlo Majaus romanus, romantiškąją Longfellow poemą apie legendarinį Hiavatą. Jose parodyta savo laisvę ir žemę ginančių indėnų kova prieš negailestingus baltuosius įsibirovėlius.

Begailingingas baltųjų susidorojimas

Baltieji ateiviai žiauriai susidorojo su senaisiais Amerikos žemyno šeiminingais — raudonodžiais. Baltieji keliautojai, kailių pirkėjai, kolonistai, medžiotojai ir šiaip perėjūnai iš Europos ne visada sutikdavo žiaurius, priešiškus ir karingus čiabuvius. 1620 metais pirmuosius ateivius, išsilaipinusius uoloje Keip Kodo pakrantėje, indėnai irokėzai sutiko draugiškai. Išmokė juos auginti kukurūzus, bulves, pomidorus, gaminti cukrų iš klevo sulčių, paruošti maistui laukinius kalakutus, supažindino juos su tabaku, šokoladu, žemės riešutais. Be vietinių indėnų pagalbos pirmieji baltieji kolonistai nebūtų galėję išsilaikyti svetimoje žemėje.

Laikui bėgant, baltieji pradėjo kirsti miškus, dinti dirbamos žemės plotus. Indėnai geruoju užleisdavo jiems savo žemes. Bet kai iš užjūrio pratrūko nesiliaujantis vis naujų ateivių srautas, indėnai nebe-
norėjo trauktis geruoju ir pradėjo kovoti. Ta kova buvo labai nelygi. 1876 m. beliko vos 50,000 indėnų. At-

radus Ameriką, ten jų gyventų 800,000. Šie narsios tautos likučiai buvo suvaryti į rezervatus, įsteigtus prastos žemės plotuose ir dykumose.

Buvusius žemyno šeiminingus dabar beprimena vietovardžiai, kuriais nusėta visa Amerikos teritorija. Iš 50 Jungtinių Amerikos Valstijų pavadinimų 25 yra indėniški: Oregon, Idaho, Arizona, Wyoming, Dakota, Kansas, Mississippi, Missouri, Utah ir tt. Apie indėnus byloja upių, kalnų, slėnių, ežerų vardai, dažniausiai labai gražūs ir poetiški.

Juoda istorijos dėmė

Indėnų genčių naikinimas yra juoda Šiaurės Amerikos žemyno istorijos dėmė. Tai yra didžiausių apgavysčių, begėdiškai sulaužytų sutarčių, pažadų, gėdos ir neapsakomo žiaurumo istorija. Amerikos generolai, kurių statulos dabar puoša Amerikos miestų ir miestelių aikštes, dažnai laikydavosi principo "geras indėnas — tai negyvas indėnas".

1830 m. buvo priimtas įstatymas dėl indėnų genčių perkėlimo į Oklahoma, vadinamąja "Indėnų teritorija." 1836 m. perkelti krikščionys į Gibsono fortą, pakeliui žuvo pusė žmonių ir tik 1000 jų pasiekė paskirties vietą. 1838 m. didelė civilizacija čirokų tauta, turėjusi savo raštiją ir net laikraštį, pradėjo tragišką "ašarų kelią" iš Šiaurinės Karolinos į Oklahoma. 4000 čirokų žuvo nuo šalčio ir bado. 1840 m. vinebagų žemėje buvo rasta švino. Vinebagai buvo išvaryti į indėnų teritoriją. Pusę pakeičė juos. 1849 m. Kalifornijoje buvo rasta aukso. Visus indėnus baltieji išvarė iš jų žemių ir atėmė visą jų turą. Paplito infekcinės ligos. Išgyveno tik tai dešimtadalį Kalifornijos indėnų. 1864 m. navachai ir apačiai pradėjo savo "ilgaia kelione" prie Pecos upės Naujojoje Meksikoje, kur norėta juos "civilizuoti karantinui". 1871 m. baltiesiems "medžiotojams" buvo leista neribotai naikinti bizonus — taip buvo sunaikinta lygumu indėnų pragyvenimo šaltinis. Pagal 1887 m. priimtą "Žemės paskirstymo aktą" indėnų rezervatų žemės buvo išdalytos atskiromis šeimomis. Šeimos galva gavo po 160 akrų, žmona — po 80 akrų, kiekvienas vaikas — po 40 akrų. Visa kita žemė perėjo valstybės nuosavybėn ir buvo atiduota baltiesiems kolonizuoti. Iš turėtų 138 mln. akrų žemės indėnai neteko 86 mln. akrų.

Baisus žiaurumas

Indėnų gentys buvo apgaudinėjamos, nuolat žudomos, marinamos badu, nuodijamos alkoholiu, užkrečiamos epidemijomis. Vienas generolas, norėdamas greičiau sulikviduoti "šią nepa-
kenčiamą rasę", buvo įsakęs išdalyti indėnams antklodes, kuriomis klojosi raupuotieji. Prezidento Clevelando laikais (apie 1890 m.) kiovių genties vaikai mokykloje-internate susirgo tymais. Baltieji, užuo-

paskelbę mokykloje karantiną, išvarė vaikus namo. To neužteko. Į kiovių gyvenvietę jie suvarė kaimyninės komandų genties vaikus, kad jie taip pat apsi-
krėstų tymais. Kiovių ne-
mokėjo gydyti europiečių atneštosios ligos. Norėdami palengvinti karštį, tėvai maudė vaikus šaltame vandenyje. Per mėnesį gentis neteko 300 vaikų.

"Nykstantieji amerikiečiai"

XX a. pradžioje indėnai imti vadinti "nykstantieji amerikiečiai". Šia nykstančiąją rasę susirūpino kiai kurie baltųjų sluoksniai. Susirūpino ne todėl, kad iš-
gelbėtų indėnų rasę nuo iš-
mirimo, bet kad išsaugotų
ją kaip muziejinį eksponatą. Baltieji žavėjosi "ro-
mantiškuoju" indėnu, imi-
tavo jo papročius, dėvėjo jo
elnio odos rūbus: narsiųjų
indėnų vadų profiliai buvo
išlieti monetose, juokūti-
riniai biustai puošė galeri-
jas, kai kurių miestų aikš-
tes. Baltųjų vaikai žaisda-
vo, vaizduodami "indėnus".
Indėnų kalbu žodžiai skver-
bėsi į amerikiečių kalbą. Tačiau patiems indėnams
buvo leista arba asimilio-
tis, t. y. priimti baltųjų gy-
venimo būdą, arba mirti. Tulas Edvardas S. Curtis
trisdešimt savo gyvenimo
metų praleido fotografuo-
damas nykstančią indėnų
gentis, aprašinėdamas jų
papročius, gyvenimą, sura-
šinėdamas jų dainas, padė-
vimus. Jis aplankė visus re-
zervatus, gyveno tarp in-
dėnų, mokėję su jais susi-
draugauti, išgirti jų pasiti-
kėjimą. Jis surengė daugve-
pę parodą, paskaitų, išleido
dvidešimties tomu veikalą
"Šiaurės Amerikos indėnai",
ilustruotą 1500 foto-
grafijų.

Ir štai naaiškėjo, kad
"nykstantieji amerikiečiai"
nebevyksta, atvirkščiai, jų
gausėja. Nepaisant visu pa-
stangų išnaikinti indėnus
arba juos asimiliuoti, jie ne-
išnyko. Tada pasidomėta jų
istorija ir kultūriniai paliki-
mai. Pradėta leisti literati-
ra apie indėnus. 1956 m. iš-
leista puošni, puikiai ilust-
ruota Oliverio La Fargo
"Amerikos indėnų istorija".
Tačiau šis pačias metais
New Yorke pasirodė visi-
škai kito pobūdžio knyga —
Carl B. Embry "Amerikos
koncentracijos stovyklos" —
faktai apie mūsų dienų in-
dėnų rezervatus.

Vargė paskendę

Šioje knygoje autorius
prie gėdos stulpo pastato vi-
są Amerikos politiką indė-
nų atžvilgiu. Knyga pra-
sideda žodžiais: "Indėnas
yra blogiausiai apmąstęs,
blogiausiai maitinamas, in-
dėnų grupių. Jam būdingas didžiausias
analfabetiškumo laipsnis, jis
prasciausiai moko-
mas, turi menkiausią svei-
katos apsaugą, juo mažiaus-
iai rūpinasi mūsų valsty-
bės valdžiai... Baltojo žmo-
gaus amžiaus vidurkis yra
68 m., negro — 60, o rez-
ervatuose gimę indėnai gali
tikėtis sulaukti tik 17 me-
tų."

Tipiškas pietvakarių in-
dėnų gyvenamasis "pasta-
tas" yra lūšna, vadinama
"hoganu". Tai vieno kam-
bario pastatas iš rąstų, ap-
krėstas molu, be grindų ir
langų. Kartais tai būna ma-

žas konuso arba kupolo
formos namelis iš karčių
karkaso, dengtas žolėmis ir
aplipdytas molu. Tai visos
šėimos "butas", o šeima vi-
dutiškai susideda iš 6-7
žmonių. Nėra jokių pato-
gumų, nėra jokių baldų.
Retai rasime krosnį arba
lovą. "Butas" šildomas lau-
žų kambario viduryje. Lu-
bose palikta skylė dūmams
išeiti. Rezervate nėra van-
deniektio, vandens indėnai
dažniausiai atsineša iš duo-
bės.

Jų valgis

Dėl blogo ir nepakanka-
mo maisto išmiršta daug
indėnų, ypač vaikų. Pakep-
ta duona, bulvės ir kava
yra pagrindinis dykumoje
gyvenančių indėnų maistas.
Truputis avienos ar
jautienos — tik specialiais
atvejais arba švenčių pro-
ga. Katastrofiškai trūksta
proteinų ir vitaminų — pie-
no, sviesto, kiaušinių ir
šviežių daržovių. Indėnai
miršta nuo tuberkuliozės,
dizenterijos arba tiesiog iš
bado. Ju tarpe labai papli-
tusios odos ir venerinės li-
gos, trachoma, dantų kari-
zė."

B. Embry išdėsto rezervatų
indėnų "teises". Indėnai
beveik neturi jokių galimy-
bių vystytis kaip individai
arba kaip bendruomenė. Jie
negali pirkti, parduoti, iš-
nuomoti arba iškeisti savo
žemės be vyriausybės su-
tikimo. Jie gyvena kapita-
listinėje visuomenėje, kur
ekonomika naremta kredi-
tu, tačiau indėnai neturi jo-
kio kredito. Neturi bankų,
draudimo kompanijų, tau-
nomųjų ir skolinamųjų aso-
ciacijų. Dauguma prekybi-
ninkų rezervatuose yra bal-
tieji, kurie, kiek galėdami,
išnaudoja ir apgaudinėja
indėnus.

Dar visiškai neseniai in-
dėnai rezervatuose buvo
saugomi kaip karo belais-
viai. Jie negalėdavo išeiti
iš teritorijos be specialaus
leidimo. Panaikinus karinę
sąsą, atsirado kiti su-
varžymai — religiniai ir so-
cialiniai barierai, sunkios
ekonominės sąlygos, menka
technika ir švietimas. In-
dėnų reikalų tvarko Vi-
dėnų reikalų sekretoriato
rezervato valdytojas. Jis
pats nustato, ko indėnams
reikia, tvarko jų lėšas ir
dažnai yra neribotas savo
teritorijos jurisdikcijos val-
dovas.

Teisė be laisvės

1924 m. Kongresas sutei-
kė visiems JAV indėnams
pilietybės teises. Laisvo ap-
sisprendimo teisės jie nega-
vo. Pilietybės suteikimo
tikslas buvo asimiliuoti in-
dėnus, sunaikinti juos ben-
drame Amerikos "lydymo
katilė". Indėnams uždraus-
ta tikėjimo laisvė, paskirtos
bausmės už nacionalines re-
ligines ceremonijas, pavyz-
džiui, Saulės šoki. Prie-
varta iš tėvų atimti vaikai
būdavo apgyvendinami toli-
muose mokyklose-interna-
tuose ir auklėjami kurios
nors krikščioniškos sekto,
kurių gausu Amerikoje,
dvasia.

(Bus daugiau)

ATMİNČIAI

Koncerte jauna mergina
išsiima iš rankinuko nosi-
nę ir užriša mazgelį. Part-
neris klausia:
— Kam tas mazgas?
— Kad atsiminčiau melo-
diją.

Matiejus Klimas

Mūsų sostinė -- Washington

"Miestas, kurį prezidentas Nixonas paima į savo rankas"

Kiekviena šalis didžiuoja-
si savo sostine, josios tvar-
ka, gyventojų gerove, šva-
ra ir visu kuo, kas suteikia
garbę miestui būti šalies
sostine.

Ar mūsų šalies sostinė
yra tokia?

Žemiau telpiančios ištrau-
kos, paimtos iš žurnalo "U.
S. News and World Re-
port" (1969 m. sausio 20 d.).

-: -: -:

Mr. Nixonas savo rink-
minėje kampanijoje apibū-
dino Washingtono miestą
kaip miestą, gyvenantį vi-
suomet baimėje, miestą kaip
sostinę kriminalyčių. Jis
sakė, kad jeigu jis bus iš-
rinktas prezidentu, tai šį
miestą sutvarkys apvalys.

Washingtono miestas yra
vienintelis miestas šioje ša-
lyje, kur federalinė valdžia
yra atsakinga už tvarkos
ir gyventojų gerovės palaikymą.

Sausio 7 d., kuomet dar-
bininkai statė estradą Nix-
ono inauguracijai, keturi
Washingtono bankai buvo
apiplėšti.

Tai rekordinis vienos die-
nos apiplėšimas.

Washingtono bankų api-
plėšimas yra paprastas įvy-
kis. Pereitais metais įvyko
102 apiplėšimai. Tris kar-
tus daugiau, negu pirmes-
niais metais.

Sausio 8 dieną plėšikas
užmušė 2 FBI agentus.

Miestas persisunkęs kri-
minalystėmis ir sukrėtęs ri-
aušėmis. Kuomet turin-
gesnės klasės gyventojai
palieka miestą ir išsikelia
gyventi į priemiestius, var-
gingosios klasės žmonės ne-
lavint darbuose, plaukia
miestan iš pietinių valstijų.
Nuo 1961 metų krimina-

lystės padidėjo apie 175%.
Tai yra daug smarkiau, ne-
gu aplamai visoje šalyje.
Pagal vėliausius, oficialius
rekordus Washingtonas yra
trečias didžiausių krimina-
lystčių miestas.

Policijos departamentas
paduoda piktadarysčių skai-
čių už 1968 metus. Ginklu-
uoti apiplėšimai pakilo virš
90% — nuo 2,429 už 1967 m.
iki 4,600 už 1968 metus.
Ivairių apiplėšimų virš 10,
000 per metus. Sužeidimų
ir mirčių per apiplėšimą 3
kartus daugiau negu 1967
m. Dauguma autobusų vai-
ruotojų buvo apiplėšti pra-
ėjusiais metais, todėl jie
atsisako turėti prie savęs
didesnę sumą pinigų.

Daug Washingtono vers-
lininkų buvo apiplėšti ir
persauti per apiplėšimus.
Daugelis verslininkų užda-
ro savo krautuves. O kiti
ginkluojasi šautuvais. La-
bai dažnai įvyksta ginkluo-
ti susirėmimai tarp krautu-
vių savininkų ir plėšikų.

Kriminalyčių pasėka —
tūkstančiai žmonių bijosi
vengia eiti į krautuves,
esančias viduryje miesto.

Turistai, taipgi išgąsdinti
apiplėšimais, vengia vykti
Washingtonan. To pasėka —
krautuovės sustojo veikusios
dienomis, o valgyklos ir te-
atrai dar labiau paliesti
nakties laiku. Po saulelei-
džio Washingtono verslo
distrikto pavirsta apleistu
miestu — be žmonių...

Washingtonas skaitomas
riausių miestu. Šalies di-
plieka miestas ir išsikelia
gyventi į priemiestius, var-
tingosios klasės žmonės ne-
lavint darbuose, plaukia
miestan iš pietinių valstijų.
Nuo 1961 metų krimina-

lystės padidėjo apie 175%.
Tai yra daug smarkiau, ne-
gu aplamai visoje šalyje.
Pagal vėliausius, oficialius
rekordus Washingtonas yra
trečias didžiausių krimina-
lystčių miestas.

Policijos departamentas
paduoda piktadarysčių skai-
čių už 1968 metus. Ginklu-
uoti apiplėšimai pakilo virš
90% — nuo 2,429 už 1967 m.
iki 4,600 už 1968 metus.
Ivairių apiplėšimų virš 10,
000 per metus. Sužeidimų
ir mirčių per apiplėšimą 3
kartus daugiau negu 1967
m. Dauguma autobusų vai-
ruotojų buvo apiplėšti pra-
ėjusiais metais, todėl jie
atsisako turėti prie savęs
didesnę sumą pinigų.

Daug Washingtono vers-
lininkų buvo apiplėšti ir
persauti per apiplėšimus.
Daugelis verslininkų užda-
ro savo krautuves. O kiti
ginkluojasi šautuvais. La-
bai dažnai įvyksta ginkluo-
ti susirėmimai tarp krautu-
vių savininkų ir plėšikų.

Kriminalyčių pasėka —
tūkstančiai žmonių bijosi
vengia eiti į krautuves,
esančias viduryje miesto.

Turistai, taipgi išgąsdinti
apiplėšimais, vengia vykti
Washingtonan. To pasėka —
krautuovės sustojo veikusios
dienomis, o valgyklos ir te-
atrai dar labiau paliesti
nakties laiku. Po saulelei-
džio Washingtono verslo
distrikto pavirsta apleistu
miestu — be žmonių...

Washingtonas skaitomas
riausių miestu. Šalies di-
plieka miestas ir išsikelia
gyventi į priemiestius, var-
tingosios klasės žmonės ne-
lavint darbuose, plaukia
miestan iš pietinių valstijų.
Nuo 1961 metų krimina-

J. Subata

Jaunas skulptorius Romanas Kazlauskas kuria skulp-
tūrą, kurią jis pavadino "Verknė". Naujasis dailės
kūrinys ateinančiais metais papuos Birštono kurortą.
Nuotraukoje: skulptorius Romanas Kazlauskas dar-
bo metu. A. Brazaičio (ELTA) nuotr.

areštuoti. 909 verslo vietos
ir 283 gyvenamosios vietos
sumaikintos ar sužalotos.
Nuostolių daugiau kaip 24
milijonai dolerių.

Pasėka — sumažėjimas
turizmo, didelis nuostolis.
Didžiosios krautuovės ap-
leidžia miestą, išsikeldamos
į priemiestius.

Apie 277,000 asmenų, dir-
bančių Washingtono, negy-
vena mieste ir nemoka mies-
tui takų. Jie yra priemies-
čių Maryland ir Virginijos
gyventojai, kurie naudojami
privatiais automobiliais
vykdami į darbą ir atgal
namo.

Kuomet šie baltieji "com-
muters" suplaukia į miestą
dienos laiką, Washingtono
miestą sudaro virš milijono
asmenų — beveik pusiau
tarp negrų ir baltųjų. Bet
naktimis, išvykus iš miesto
baltiesiems, mieste pasilie-
ka baltųjų 280,300, o negrų
573,400.

Šie skaičiai paimti 1966
metais. Apskaičiuojama,
kad nuo 1966 metų gyven-
tojų skaičius sumažėjo 50-
000.

Kuomet baltųjų žmonių
šeimos, ypač su vaikais, ap-
leidžia miestą, o pasiliku-
siejį dažniausiai yra be šei-
mu, tai į Washingtoną at-
vyksta negrai, dažnai su
didelėmis šeimomis, taip
kad mokyklose negrų vaikų
sudaro 93,6%. Vien tik pe-
reitais metais baltųjų skai-
čius sumažėjo 1,959 vaikais.

Didėjant mieste krimina-
lystėms, siekiama turėti
daugiau policijos. Dabarti-
niū laiku 3,100 policininkų.
Siekiamas jų skaičių pakelti
ligi 4,100.

Bet vėl miestas susidūrė
su keblumais. Nesiranda
vyrų, norinčių to darbo.
Nuo rugsėjo mėnesio gauta
tik apie 100 vyrų imti tą
darbą.

Tai tiek, kuo mūsų sosti-
nė gali "pasididžiuoti."

Druska iš augalų

Kai kuriose dykumose au-
ga augalai, kurių paviršius
dengia druska. Ji išsiskiria
iš augalo vidaus. Naktį, kai
oro drėgmė padidėja, dru-
ska ima gerti iš oro vande-
nį, ir augalas pasidengia
skaidriu skysčiu. Kai kurie
botanikai mano, kad dalį
iš oro paimamos drėgmės
augalas išsivaina ir tokiu
būdu kompensuoja vandens
trūkumą žemėje.

Dykumu elgūnai kartais
auga tarsi ant kupstu. Mat,
per naktį susikaupęs sūrus
skystis rytą krinta ant že-
mės, ir su smėliu susimai-
šiusi druska sudaro kietoką
plutą, kurios neįveikia vė-
jas ir smėlio aplink krūmą
nenupusto. Sūrias elgūno
šakelės žmonės maišo į gy-
vulių pašarą. Iš elgūno gau-
namą medžiagą Sacharos
tuaregai vartoja kailliams
dažyti.

VILTIS

Paskaitos seksualine tema
metu profesorius klausia
septyniolikmetę merginą:

—Ką jūs darytumėte, jei-
gu pagimdytumėte dvynu-
kus?

Kiek pagalvojusi mergina
atsako:

— Pirmiausia mylėčiau
juos abu vienodai, rengčiau
vienodai ir pagaliau turė-
čiau viltį, kad kada nors iš-
tekėsiu.

Lietuvos Komjaunimo Jubiliejus

Sausio 29 d. Lietuvos Komunistinio Jaunimo sąjunga mini savo įsikūrimo 50-metį. Daugelyje Nemuno šalies apylinkių pirmosios komjaunimo kuopelės ėmė kurtis dar viešpatuojant kaizeriniams okupantams. Komjaunuoliai petys petin su komunistais kovojo Lietuvos proletarinės revoliucijos barikadose. Buržuazijai valdant Lietuvą, komjaunimas, nebodamas kalinių ir kitokių represijų,

tesė pradėtą kovą už šviesią darbo laudies ateitį. Komjaunuoliai buvo pirmosios socializmo statytojų gretose 1940-aisiais metais. Jie pirmieji stojo į kovą prieš fašistinius grobikus, prasidėjus Didžiajam Tėvynės karui. Kiekvienai metais Lietuvos komjaunimo istoriją įrašydavo ir įrašo vis naujų didvyrių vardus, naujus komjaunimo darbus ir žygius.

Nuotraukoje: grupė pirmųjų Lietuvos komjaunuolių, 1919 metų kovų su baltaisiais lenkų legionais dalyvių (iš kairės) Vladas Trainys-Rimša, Michailas Saminskis, Apolonija Kazlauskaitė, Liza Trainytė, Aldona Matulaitytė.

St. Petersburg, Fla.

Juozas Užsienis
gražiai palaidotas

Netekome tauraus draugo Juozo Užsienio, arti trejeto metų čionai gyvenusio. Sausio 26 d. su juo atsisveikinta ir išleistas ant visados. Jo palaikai išvežti ir palaidoti Rockford, Ill., šalia mirusios jo dukters kapo.

Atsisveikinta gražiausiai. Taip dar šiame mieste nebuvo matyta. Žmonių buvo prisirinkus pilnutėlė R. Lee Williams koplyčia. Lietuviškai (kiek sutvirtėjęs iš ligos) kalbėjo V.J. Valley. Dainos mylėtojai, vad. Adelės Pakalniškienės, sudainavo dvi liūdnas daineles: "Kaip gaila, kaip liūdna" ir "Mirusiam draugui minėti". Abiejų dainų tarpe Adelė Pakalniškienė dainavo solo "Liūdnas varpelis." Po to ji anglų kalba sujaukiančiai pasakė tokią kalbą apie velionį, kad mačiau gausioje publikoje ir nenorintiems susigraudinti riedėjo nuo veidų gailėsčio ašaros. Miniai einant vorele atsisveikint su mielu draugu, Adelė ir vėl solo dainavo tam momentui dainą.

Juozas Užsienis pragyvenęs 77 metus amžiaus, tik dvi dienas sirgęs mirė. Paliko veikėją žmoną Rožytę, su kuria buvo vedęs arti trys metai, taip pat paliko pirmos žmonos du sūnus — Juozą ir Donaldą su šeimomis ir brolių Joną Tarybų Lietuvoje. Sūnūs su šeimomis buvo atskridę padėti savo mirusio tėvo žmonai sutvarkyti laidotuves.

Netekus Juozo, paliko spraga LLD 45 kuopoje. Jis buvo nuo senų laikų palinkęs veikime, taip ir čionai prisidėdavo prie darbo. Be to, jis su žmona leido Dainos mylėtojus laikyti pamokas gražioje jų rezidencijoje, rėmė spaudą, bu-

vo draugiško nusiteikimo žmogus.

Kilęs iš mažžemių tėvų Panevėžio apylinkėje, Prūsėlių kaime. Būdamas devintų metų vaikas pajuto sunkią dalį, reikėjo išeiti svetimiems tarnauti piemenėliu, nes visai šeimai neužteko duonos. Jam retai tekėdavo matyti tėvų grytelę, taip svetur ir užaugo artoji.

Pasidėkojant pusbroliui, Juozas sulaukęs devynioliktus metus 1909 metais pasiekė Amerikos krantus pelnyti skanesnės duonos. Apisistojęs mažame miestelyje Wisconsin valstijoje, susirado darbą fabrike.

Jo būta darbingo žmogaus, jis netingėjo darbuotis organizacijose, bet ir šiaip nuo kasdieninio darbo liuoslaikiu dirbdavo, kas papulė. Dėl to jam pavyko prisiekti, gyveno nebologai ir gražią šeimą išauklėjo, du sūnus ir dukterį, kuri yra mirusi.

Išėjęs į pensiją apsilankęs pas brolių Tarybų Lietuvoje, ten keliaudamas susipažino su Rožyte Samulioniene, su ja tuojau apsidėdė apsisistojęs St. Peterburge. Tuojau persikėlė į LLD 45 kuopą, kai apsipažino su vietos judėjimu ir draugais, padėjo draugams kuopos veiklą stiprinti.

Tegul jam būna lengva Amerikos žemė, o žmonai ir vaikams ramintis šiose liudėsio valandose.

:- :- :-

Nemalonu, kad vietos "Laisvės" vartininkas Wm. Vilkauskas pašliję sveikatoje, negali laimingai užbaigti vėjus darbą. Dar jam reikėtų pasiekti keletą skaitytojų, bet negali. Visi jo draugai linkime ligą nugalėti ir vėl tęsti darbą. Jūs kuopos darbuotoje esate labai reikalingas.

Ši žiema atnešė daug ligų. Vienu tarpu LLD 45 kuopos

parengimai buvo sumenkėję, tačiau vėl atsigauna. Sausio 25 d. parengimas buvo didelis ir nemažai tolimų svečių matėme. Jie linksmos su savo draugais.

Sausio mėnesyje mirė Antanas Jurevičius. Kai buvo sveikas, sako, buvęs darbingas organizacijose žmogus.

Teko išgirsti iš šalies kampų, kad pasigenda V. Kučio, kuris teikdavo žinutes iš vietos veikimo. Jau pradėtu tvirtėti. Jai sveikata leis, vėl pradėsiu rašinėti.

Vikutis

New Haven, Conn.

Sausio 19 d. du plėšikai įsiveržė į vieną apartamentų radą brangakmenių \$1,000 vertės. Savininkai būvę iš namų išėję porai valandų.

Taipgi išlaužė į kitą apartamentą, ten rado 72 metų moterį, kurią uždarė į drabužių spintą ir pasigrobė \$36 vertės dalykėlių. Išsilaisvinus moteris pasaukė policiją.

:-

Vietos didžiųjų namų statytojai, norėdami dar didesnių pelnų, importuoja darbininkus net iš Kanados. Jiems moka žemesnes algas.

Unijos griebia tuos kontraktorius už kalnieriaus. Sakoma, jie bus nubausti.

:-

Eksplodavus televizijai 3 buvo nuvežti ligoninėn. Gaisragesiai rado apartamentą dūmuose. Jie surado 67 metų moterį beveik užtroškintą. Ligoninėje ji atgaivinta.

:-

Mūsų miesto žmonės beveik visi nori, kad Vietnamo karas būtų baigtas. Bet dar randasi ir tokių, kurie dar norėtų karą tęsti toliau. Tai mūsų hitleriniai apaštalai, kai kurie lietuviški bėgliai.

J. Kunca

Binghamton, N. Y.

Vėl supiltas naujas kapas

Sausio 15 d. Wilson Memorial ligoninėje mirė Kazimieras Staniulis, ilgameitis Johnson City gyventojas.

Velionis buvo ilgų metų pažangaus judėjimo dalyvis, daug nuosirdaus darbo įdėjęs mūsų organizacijoms ir visuomeniškai veiklai. Jam niekad nebuvo persunkus patalpininkauti bet kokiam LDS 6 kuopos parengime, suruoštamame kuopos naudai arba pažangaus judėjimo bei spaudos naudai. Matys, Kazimieras darbuojasi aptarnaudamas velionius prie vaišių stalo. Pats būdamas pažangiu ir aiškiai suprantąs pažangos veiklą, laikė sau būtina pareigą bent kiek prisidėti prie bet kokių darbų. Per ilgą eilę metų skaitė "Laisvę", rėmė ją kiek galėdamas ir kitus kalbino prisidėti. Priklause prie LDS 6 kuopos, buvo nuolatiniš jos susirinkimų ir įvairių pramogų lankytojas.

Velionis buvo ramaus būdo, su visais gražiai gyveno. Labai gaila netekus gero žmogaus, veikėjo.

Liūdesyje liko trys sūnūs: Juozas, Petras ir Tamas, kurie yra vedę ir augina šeimas, taipgi ir kiti

Mūsų Juškonų kaimas seniau ir dabar

Kai rytuose brėško naujas rytas, kai pasaulis sveikino tekančią saulę, aš buvau penkiolikmetis kaimo berniukštis. Mažai ką tada nutuokiau. Iš vyresnių girdėjau, kad valdžią paėmė Tarybos, kad visi žmonės bus lygūs, kad niekas nepašaus. Tačiau to naujo ryto, nušvitęs Rusijoje, nei man, nei mūsų sodžiaus artojų, neteko regėti. Kaimelis 1919-ųjų proletarinės revoliucijos metu vos vos pajutęs spindulėlį, vėl jo neteko.

Mūsų Juškonai, prisiglaudę prie miško, kentė smetoninę priespaudą. Kaimelis nedidelis, tačiau pamėgink išrokuoti visų būdas — tūkstančiai jų bus! Dažnai pavasarį sutikdavome be sėklos, vasarą — be duonos.

Taip ir prasidėjo gyvenimas, — sekiojant paskui gyvulių bandą; vėliau išitvėriau plūgo rankenų, sukau dalgi.

Atitrūkdavome, būdavo, savaitgalį nuo darbų, susirinkdavome pas kaimynus ir trypdavome plūktą aslą, Nacevičioko armonikai priariant, Didžiausia šventė — atšvaitai. Pėstute į Šėtą ar Jonavą traukdavome. Tik Korbotaite dviračiu važiuodavo, tik ji viena teturėjo tokį "transportą." Koks "mandrumas"! Ne vieno vaikinio akys ją lydėdavo.

Ruduo. Ilgi vakarai. Spragilų pokšėjimas daržinėse. Tik buožė Breklis iš Šetos turėjo arklinę kuliama.

Žiema. Dar ilgesni vakarai, dar ilgesnės naktys. Kortos, degtinė... Kai kurie nueidavo į Pauliukų kaimą pas mokytoją radijo paklausyti. Stebuklu buvo tas radijas! Pridedi ausį prie kažkokios metalinės dėžutės ir... groja muzika, Pupų Dėdė kalba.

Taip gyvenome mes, Juškonų kaimo žmonės. O šiandien? Dabar — kitas gyvenimas. Jis atėjo, kai rytų saulė pagaliau išsklaidė tamsius debesis. Nebėra kaimo, prigludusio prie miško, nebėra apriktųjų gyvulių. Yra kaimas su baltais mūro namais, gimęs iš naujo. Įsikūrėme naujoje gyvenvietėje. Sodybos plotas ir šviesiais langais rikiuojasi prie didelio vieškelio.

Ištiesę vargų ir rūpesčių sulenktus pečius žemdirbių. Dabar į kaimą išraižyti laimais teka elektra. Visų namuose šviesu. Atsivėrę langai į platų pasaulį. Vakaraš prie televizijos ekrano sėda Nacevičiū, Čerjauš, Keliavskų ir kitos šeimos. Radijo aparatai — tai ir visai ne naujiena. Jie — kiekvienoje troboje. Žemdirbiai perka motociklus, lengvas mašinas.

Nesenią mūsų kaimą pastatė parduotuvė. Neužteko juškoniečiams žemių ir Šetos parduotuvių. Savos

giminės bei draugai.

Palaidojom šeštadienį, sausio 18 d. Nemažą grupę palydėjo Kazimieras Staniulis į Kalvarijos kapines amžinam poilsiui.

Gili užuojauta šeimai ir kitiems artimiesiems liūdesio valandoje.

Ona Wellis

reikia — ir viskas!

Dažnai aš svečiuojuosi pas kamynus. Gerai juos pažįstu. Čia gimiau ir augau. Mačiau jų gyvenimą vakar, matau šiandien. Užsukiu iš laukų pas kaimyną, taip ir norisi batus prieangyje palikti. Grindys dalytos, kilimai. O baldai! Pas visus naujutėliai.

Gerai gyvena žemdirbiai, pasiturintys. Ir mes puikiai suprantame, kad šitoks gyvenimas — tarybų valdžios nuopelnas.

Juozas Kulita

Pauliukų kolūkio kolūkietis

St. Petersburg, Fla.

Padėka

Sausio 7 d., 7:45 v. vakaro, mirė mano vyras Antanas Jurevičius. Šia proga noriu padėkoti visiems tiems, kurie atėjote į koplyčią suteikti velioniui pastutinę pagarbą. Dėkui Julijui Greblui, kuris daug pagelbėjo man laike mano šių sunkių valandų.

Dėkinga ir Jonui Milleriui už jo gražią ir jautringą atsisveikinimo kalbą prie karsto. Dėkoju už gėles, ir už suraminimo žodžius asmeniškai ir per korteles, taipgi per laikraštį "Laisvę". Vienu žodžiu, dėkoju visiems tiems, kurie kaip nors gelbėjo ir ramino liūdesio valandoje.

Agnė Jurevičienė,
Olga Abeles, dukra.

Mirė įžymi muzikė

Vilniaus laikraštis "Literatūra ir menas" praneša, kad Lenkijoje mirė įžymi muzikė ir kompozitorė Gražina Bacevičiūtė, sesuo pianisto Vytauto Bacevičiaus, kuris prieš keletą metų koncertavo Amerikos lietuvių kolonijose. Jos tėvas (mokytojas) prieš keliolika metų mirė Kaune. Gražina su motina gyveno Lenkijoje.

Su viena žymiausių lenkų kompozitorių, ir ne tik lenkų, bet — drąsiai galima teigti — su viena žymiausių viso pasaulio moterų kompozitorių turėjau laimės susipažinti 1966 m. muzikinio festivalio "Varšuvos ruduo" metu. Taip ir liko atmintyje joos šilta, betarpiška, jautri šypsena, su lenkišku akcentu tariami lietuviški žodžiai, o paskui — draugiška ir nuosirdi korespondencija.

Kūrybinis Gražinos Bacevič palikimas tikrai didelis — 4 simfonijos, 7 koncertai smuikui, 7 styginiai kvartetai, kvartetas 4 violončelėms. Muzika styginiams, triuboms ir mušamiesiems, Contradizione mažam simfoniniam orkestrui, daug kamerinės muzikos. Vienas paskutiniųjų jos kūrinių — koncertas dviem fortepijonams su simfoniniu orkestru. Šis kūrinys, atliekamas L. ir K. Grybauskų, su skambės vasario mėn. Vilniuje šiuolaikinės muzikos savaitės metu.

Gražina Bacevič gimė Lodzėje 1913 m. (jos tėvas — lietuvių muzikas Vincas Bacevičius). Baigė Varšuvos konservatorijos kompozicijos ir smuiko klases ir dar

prieš karą kaip žymi smuikininkė koncertavo eilėje Europos valstybių. Prateisusi kompozicijos studijas Paryžiuje pas garsiąją profesorę Nadią Bulanžę (Boulangier), Gražina Bacevič pasirenka kūrybos kelią. Kompozitorė nuolat lydėjo sėkmę. Tai byloja pirmą premiją už IV styginį kvartetą tarptautiniame konkurse Belgijoje (1951 m.), apdovanojimai Londone, Paryžiuje ir savo krašte — Lenkijos Liaudies Respublikoje. Gražina Bacevič buvusi aktyvi visuomenės veikėja, lenkų muzikinio gyvenimo organizatorė, tarptautinių festivalių bei konkursų komisijų pirmininkė ir narė.

Ankstyva ir netikėta mirtis nutraukė intensyvią Gražinos Bacevič gyvenimą. Tačiau liko kūrinių, liko gyva skambanti muzika.

Vytautas Barkauskas

PRIE PIETŲ STALO

—Kaip tau patinka mano virti pietūs?
—Vėl tu ieškai priekabių barniams.

Beždžionės protingos

Anksčiau manyta, kad tie laukiniai žvėrys zoologijos soduose, kurie lankytojus prašo skanėstų, praranda savo įgimtąjį taurumą. Kiti, kurie "nesižemindavo" prieš žmones, pvz., liutai arba tigrai, buvo laikomi "išdidžiais".

Tačiau šiuolaikiniai psichologiniai tyrimai žvėrių sugebėjimą prašyti išmaldos vertina kitaip. Atseit, kuo žvėris greičiau išmoksta "elgetauti", tuo jis protingesnis. Didžiausias sąlyginis protingumo rodiklis — 25 taškai — tenka beždžionėms. Antroje vietoje — drambliai ir arkliai (20 taškų). Toliau seką asilai (13) ir zebrai (10).

KIRPYKULOJE

Kirpykloje jaunuolis atsisėda į fotelį ir sako: —Prašau nukirpti. —Labai prašau, tik nušiuikite kepurę. —O kam?

Perskaityt "Laisvę" paduokite kitiems, kurie jos dar neškaito.

Užsirašykite Dienraštį "Vilnį"

"Vilnis" gauna žinias iš Lietuvos skubiai-kablegramomis.

"Vilnis" turi bendradarbių Amerikoje ir Lietuvoje, taipgi korespondentų kur tik yra kiek daugiau lietuvių. "Vilnis" teikia daug žinių, įvairių informacijų.

"Vilnis" turi Mokslų ir įvairenybių skyrių, taipgi Moterų ir anglišką skyrius.

Vilnies" prenumerata metams Amerikoje \$10; pušei metų \$5.50.

Čikagoje ir Kanadoje metams \$12; pušei metų \$6.50, Lietuvoje metams \$15; pušei metų \$8.

Angliško skyriaus metams \$3.00.

Naujai užsirašantiems "Vilnį" duodame brangias knygas:

"Graži Tu mano Brangi Tėvynė"; Pruseikos "Atsiminimai ir dabartis, taipgi R. Mizaros bet kurią knygą, arba Dr. Margerio.

Visais reikalais kreipkitės:

"Vilnis", 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

"Vilnies" administracija.

SVARBIOS KNYGOS

Parašytos žymių Autorių

Atsiminimai ir Dabartis

Parašė Leonas Pruseika

Daviniai iš jo pergyvenimų ir kovų. Ši knyga yra faktiniai istorija laikotarpio nuo 1935 iki 1956 metų.

Puslapių 303, Kaina \$2.00 — Dabar \$1.00

Kelias į Laimę

Parašė Rojus Mizara

Apysaka bei romanas iš lietuvių emigranto jaudinančių pergyvenimų ir tragiškos jo mirties.

Puslapių 368, Kaina \$1.00 — Dabar 50c

Kelias į Naują Gyvenimą

Parašė Antanas Bimba

Aiškūs nurodymai skurdus žmonių gyvenimo priežasčių ir išvados, kokių kelių einant yra galima sukurti laimingą gyvenimą.

Puslapių 263, Kaina \$1.50 — Dabar 75c

Prošvaistės

Parašė Jonas Kaškaitis

(Dr. J. J. Kaškiaučiaus)

Geriausios Jono Kaškačio poezijos rinkinys. Taipgi vaizdingai apibūdintas jo gyvenimas ir visuomeninė veikla.

Puslapių 311, Kaina \$2.00 — Dabar \$1.00

Šios knygos gaunamos "Laisvės" knygyne
102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

* KRISLAI

(Tasa iš pirmo psl.)

mūsų Amerikos komercinės spaudos rašėvos ir įvairių pašaukimų vadai, kurie dabar smerkia Iraką ir reiskia pasibaisėjimą, o tylėjo ar užgryrė, kai anais metais, taip pat tais laikais, čia buvo elektros kėdėje sudeginti du jauni žydų kilmės dviejų mažų vaikų tėvai Rosenbergai. Irakas mažas šalis, gal jaučia pavojų, bet koks iš kur pavojus buvo mūsų galingajai Amerikai?!

Štai ant mano rašomojo stalo stirta gražių knygų su sentimentalais įrašais (autografais): G. Zimano — "Per Suklestėjimą į Vienybę", Ed. Mieželaicio — "Čia Lietuva", K. Macevičiaus — "Ilgai Brandintas Grūdai", J. Paleckio — "Žingsniai Smėlyje", M. Sluckio — "Uostas Mano — Neramus", J. Lapasinsko — "Žemė Ilgisi Meilės", V. Reimerio — "Dėlnai", Julius Butėno — Mėlynieji Karvelėliai", ir keletas neautografuotų.

Labai norėtusi kiekvieną jų žodžių kitu apibūdinti. Bet kaip surasti laiko joms perskaityti?

Kaip ten nebūtų, nuosirdžiai dėkoju visiems autoriams už prisintimą ir įrašuose išreikštus sentimentus.

Chicago klerikalų dienraštyje Dr. R. Šliažas giriasi buvęs nusidavęs net į Rytų Vokietiją, ir sako, kad tai "įspūdis tartum patekus į kitą pasaulį".

Žinoma, socialistinė santvarka iš tikrųjų yra kitas pasaulis. Gaila, kad daktaras tik dabar tai sužinojo.

Bet ne dėl to jam Rytų Vokietija nepatiko. Jį išgasdintas faktas, kad Rytų Vokietijoje darbininkas turi teisę rytu 7 val. ir eiti į darbą, ir dirbti net penkias dienas į savaitę. O buvęs dar baisiau, kai jis sužinojęs, kad ten darbininko "algą apkarpo visokiom savanoriškom aukom, pvz., Vietkongo partizanams".

Iš kur tas tituluotas žmogus atsirado, ar iš kitos planetos nusileido, jog nežino, kad ir mūsų Amerikos pasaulyje daugiau kaip 70 milijonų darbininkų kelias 7 v. ryto, eina į darbą ir dirba daugelis dar daugiau negu 5 dienas savaitėje?

O kaip su mūsų darbininko algos apkarpimu? Jam jos dar nė nemačius, jau iš jos iškirpo federalinius taksus (rodos, apie 23 proc.), valstijos taksus ir miesto taksus. O kai jis pagaliau taip apkarpytą algą gauna ir pradeda ką nors pirkti, vėl gražiai jį apkutama visokiais "sales" takšais.

Ar to Dr. Šliažas nežino? Nejaugi jis toks ignorantas?

Beveik po kiekvieno mūsų koncerto aš vis galvoju ir negaliu suprasti: Kokiems galams tas pianas taip daužomas, kad jis "užmuša" ne tik solistus, bet ir visą chorą?

Jei kam pasiskųsdavau, tai gaudavau atsauti: "Tu nieko neišmanai apie muziką ir dainos meną." Ir nedrįsdavau viešai užprotestuoti. Tegul jau aš nieko neišmanau...

O va dabar skaitau Vilniaus savaitraštyje "Literatūra ir menas" (Nr. 5, 1969 m.) apie Virgilijaus Noreikos dainavimą Džonsono partijoje Pučinio operoje "Mergelė iš Vakarų".

"Rimtų priekaištų reikėtų padaryti orkestrui — jis griežė per garsiai. Čia, matyt, jau sena orkestro liga, nes dažnai spektakliuose "režiama iš pieties", kad net kai kurių dainininkų negirdėti. Ypač nukenčia ansambliai. Toks gar-

Nauji raštai ir rašytojai

Ak, kaip gerai aš prisimeinu kiek tolimesnę praeitį, kai daugumas mūsų atvykome į JAV mažamoksliai, arba vos mokėdami spausdintą žodį skaityti. Mes tuomet griebėmės už knygų, nors jų buvo labai mažai. Ir mes mažai turėjome supratimo apie knygų turinio vertę. Tačiau skaitėme kas tik į mūsų rankas pakliūdavo, ir tokiu būdu kiek išgalėdami švietėmės iš rašto ir tobulinom savo samone.

O šiandien iš tų pačių "nemokšų" išsivystė geri laikraštinkai ir net literatūros kritikai. Beveik kiekvienas rašytojas, rašydamas knygą, galvoja ir rūpinasi, kad jo knyga, pasiekusi skaitytojus, būtų įdomi, patraukli, kad kiekvienas gėrėtusi rašytojo pabertomis mintimis popieriuje. Knygos autorius nori girdėti nuo skaitytojų komentarų apie jo sunkaus darbo kūrinių, kas knygoje gera ir kas ne.

Be knygos komentatorių užgrymo, arba kritikos, autorius negali pilnai spręsti apie savo kūrinio vertę. Bet kuomet daugelis skaitytojų šiltai atsiliepia ir užgria knygą, tuomet autoriaus širdis kyla aukštyn, su džiaugsmu ir pasitenkimu savo darbo vaisiais.

Aš manau, kad pasitenkinimo jausmą pergyvena ir drg. J. Gasiūnas savo kūriniu "Mano dešimtmečiai Amerikoje", nes apie šią knygą jau matosi šiltų atsilepimų.

Aš nors vėlokai gavau šią knygą, bet visą ištisai jau perskačiau.

Knyga įdomi, parašyta kasdienine aukštaitijos liaudies kalba, ir skaitosi skaus.

sus orkestro griežimas daro meškos paslaugą solistams — nejučiomis įpratina juos forsuoti balsą".

Man atrodo, kad taip pat pas mus dažnai pasitarnauja ypač solistams akompanistai.

Pagaliau, skaitydama su knyga suradau ir Amerikoje dešimtmečius. Čia autorius ugingai ir ryškiai nu-

ningai. Tik šen ten mūsų amerikiečių tarmės žodžiai nušlifuoti naujajai, padailinta T. Lietuvos kalba.

Knygoje tik vienas daiktas man nepatinka, tai knygos antraštė (pavadinimas). "Mano dešimtmečiai Amerikoje." Antraštė neatitinka knygos turinio. Perskaitęs L. Kapočiaus puikiai patiktų knygos įžanginį straipsnį — pratarmę, skaitau versdamas lapą po lapą, o Amerikos dešimtmečių, nei dešimtiesių nėra; vis ieškau ir nesurandu, nes apie per 35 puslapius rašoma vien tik apie autoriaus paties jaunatvės biografiją ir kitus nuotykius. Neapsieita neįterpus ir Rusijos su Japonija karo Sibire (Mandžiurijoje). Tame kare dalyvavo ir autoriaus dėdė Naujikas, kuris pateko į japonų nelaisvę ir po karo sugrįžęs namo štai ką pripasakojo:

"Rusų frontas buvęs prastai paruoštas. Kareiviai menkai ginkluoti. Kai kada tik vienas kareivis iš dešimties turėjo šautuvą!"

Kodėl tik kai kada? Kas gali įtikėti tokiems pasakotojams? Tai fantazija!

Iš mano kaimo irgi buvo paimti 4 vyrai ir rusų karą su japonais. Jie kovėsi skirtingose divizionuose, ir nieko panašaus nematė — kad nors vienas karys kariautų kumščia, o ne šautuvu. Mano kaimynai, rusų-japonų karo veteranai, vėl ką pasakojo:

Rusų armijai komandierius gen. Kurapatkinas buvo parsiškęs japonams ir leidosi apsupti savo skaitlingą armiją Mukdeno mieste, ir laike apsupimo rusų kareiviai buvo trejetą dienų nevalgę. O admirolas Stoseilis be mūsų atidavę japonams labai svarbų Portartūro uostą.

Pagaliau, skaitydama su knyga suradau ir Amerikoje dešimtmečius. Čia autorius ugingai ir ryškiai nu-

Paskelbė apgulos stovį Ispanijoje

Madridas. — Ispanijos fašistinė valdžia paskelbė visoje šalyje modifikuotą karo stovį. Valdžia įgalioja policiją ir karines jėgas sutremti kiekvieną judėjimą, fašizmui neprielankų. Pirmoje vietoje stovi studentų judėjimas, su kuriuo valdžia pasimono susidoroti.

Nepaprasta padėtis paskelbta trims mėnesiams, per kuriuos manoma nuslopinti visokią valdžiai opoziciją. Dabar siaučia areštai. Šimtai ir tūkstančiai kemsami į kalėjimus. Areštuojami visi tie, kurie reikalauja politinių ir mokslinių reformų.

Madridas ir Barcelonos universitetai uždaryti, taipgi uždaryta nemažai kole-

piešia Amerikos darbininkų žiaurias kovas besigimant nuo aukso ryklių puolimų. Ypatingai man krito į akį apsakymas apie JAV prokurorą Palmerio puolimus ant pažangiosios liaudies.

Palmerio reakcingą puolimą teko ir man pergyventi. Per 8 valandas išbuvau po areštu kai tyrinėjo grupę veikėjų, ar mes esame kuris komunistas...

Taipgi puikiai papasakota apie Amerikos darbininkų kruvinas grumtynes su policija besiorganizuojant į unijas (profesjungas). Nors knygoje paminėti nuotykiškai daugumai senosios kartos išievių gerai žinomi, bet dabar drg. Gasiūnas knygoje vėl šviežiai atnaujino prisiminimus iš tolimesnės praeities.

Rašyk ir kurk ką nors daugiau, Jonai. Jūs turite dar gerą atmintį ir gabumų.

Pregresas

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Juozui Užsieniui

Reiškiame širdingiausią užuojautą žmonai Rožytei, sūnams, broliui ir jų šeimoms, gyvenantiems čionai ir Lietuvoje, taip pat ir visiems artimiesiems.

A. O. Kairiai
J. O. Rubai
J. M. Milleriai
Wm. O. Stakėnai
J. A. Puishiai
J. J. White
A. P. Lukai
W. K. Kelley
G. J. Gendrenai
A. M. Jacina
V. E. Valley
J. H. Sholiunai
J. S. Vinikaitiai
V. M. Repečkai
R. A. Bruver
P. A. Aleknai
A. A. Jociiai
J. P. Blaškiai
J. O. Rovatai
A. K. Sholiunai
B. A. Putrimai
P. J. Gudas
G. E. Bernotai
J. A. Stukai
T. V. Norvell
P. O. Klimai
J. A. Zukas
F. L. Paulmier
V. M. Vilkauskai
E. Eceia
J. Vilkaitis
A. Gaižutienė
B. Salaveičikas
M. Tvaska Family
F. Mockapetris

L. Valanchus
J. O. Palioniai
A. M. Raškauskai
J. O. Greblikai
J. P. Brass
F. M. Lideikiai
A. Pelkunas
K. Pakšys
A. Antanavičius
J. P. Stančikai
D. Lesnick
M. Jasudavičienė
R. Zaluba
J. Wallins
A. Wallins
N. Lenigan
M. Purvenas
A. Kavaliauskas
R. Ragauskas
I. Staškūnas
V. Žilaitis
W. Dubendris
N. Sereika
E. Jesky
D. Litvaitis
V. Smuidinas
M. Steihys
M. Klisius
D. Mikalajūnienė
P. Pučkorius
F. Skleris
A. Paulauskienė
B. Jankauskas
A. Yutis
A. Pakalniškienė

HELP WANTED-MALE-FEMALE

MACHINIST to make repairs and maintain equipment in paper covering plant. Good pay with usual fringe benefits for qualified man. Overtime. AMERICAN FIBER-VOLPE MANUFACTURING CO. Call Mr. Crispino. SA 6-6200. (9-11)

CLUB STEWARD

Man & wife for private club. Live in. Prepare German and American food for parties, and Sundays. Salary plus good potential.

Write P. O. Box 6036, Phila., Pa. 19114 (8-13)

NURSES. Excellent starting salaries. Expected raises in July 1969. Medical School affiliation, superb retirement and leave plan plus insurance and other benefits. 500 bed surg-medical Hospital. Contact: Anne Yankus, Chief nurse. EV 2-2400. Ext. 205. Mon. thru' Fri. An equal opportunity employer. (4-10)

HOUSEWORK — COOKING.

Wynnewood. Experienced only. \$70 salary. 4 adults. 5 days. 11 AM. till after dinner. Sleep out. Refined. Recent and local references reqd. Call MO 7-5974 (6-10)

DOMESTIC

Sleep in. \$75 to start. One day off per week. Periodic raises for the right person. Two children. 7 room home. Call — JOHN BOND — 561-1137 (7-11)

DOMESTIC

Sleep in. \$75 to start. One day off per week. Periodic raises for the right person. Able to locate to New York. Call John Bond. 561-1147 (7-11)

BUSINESS OPPORTUNITY

SHELL STATION

Shell Has a Bay Ranch Style Station Available for lease at the intersection....

ROUTE 45 & PARKVILLE STATION ROAD WOODBURY, N. J.

This station is presently in operation and will provide an excellent income for a man capable of handling a growing business.

—Paid Training
—Financing
—Retirement Plans

For information Call (215) TE 9-4360 — Mr. Ingram. (9-11)

HELP WANTED-MALE-FEMALE

NOTICE TO READERS AND ADVERTISERS

The Equal Employment Opportunity Commission has issued a guideline that the placement of help wanted advertisements under "Male" or "Female" classified headings indicates preference or discrimination on sex and violates the Civil Act of 1964, unless sex is a bona fide occupational qualification for the job. The effective date of this guideline is uncertain because of a pending court case.

The New York City Commission on Human Rights has adopted the same policy in interpreting the human rights provisions of the City Administrative Code. The City interpretation is now in effect.

So that employers and employment agencies may comply with this policy, The "Laisve" will continue to make available its "Help Wanted—Male-Female" classification. The "Laisve" will also continue its "Help Wanted—Male" and "Help Wanted—Female" classifications for advertisements excepted from the Civil Rights Act of 1964 and from the comparable laws of New York State and New York City.

For information about this policy, call or write the City Commission on Human Rights, at 80 Lafayette Street, New York, N.Y. 10013. Tel. (212) 566-5050.

CAR WASH ATTENDANTS

full time. Young company will pay full dollar for good men to help us grow. Paid holidays, vacations, tips. Fully automatic, no washing. Report SPARKLE KWIK CAR WASH, 816 Old York Rd., Jenkintown and Oxford Circle, Philadelphia. (3-9)

MAN

Experienced in running and repairing bindery machinery. Must be High School graduate and if possible Military service completed. Good working conditions and excellent fringe benefits. Apply SECURITY COLUMBIAN BANK NOTE INC., 55th & Sanson Sts. (4-10)

Excellent jobs for 1st class Men. MACHINIST 1st CLASS — Union shop. Steady daylight. All fringe benefits.

HALLMOR, INC.

Bethel Park, Pa. 412-561-7020. (8-10)

MOTOR TRUCK MECHANIC

With diesel experience. Union wages. Equal opportunity employer. Apply at:

W. T. COWAN, INC.

4101 Richmond St., Phila., Pa. CU 9-8000. (6-15)

MACHINIST 1st CLASS

Day shift. Modern shop. Good pay and company benefits.

LEE FILTER CORP

191 Talmadge Rd., Edison, N. J. 201-287-2700. (5-10)

MEN NEEDED. To learn food processing. Company building new plant in Woodbridge. Employment would be in Newark until new plant is ready. Good salary and benefits. Call Mr. Blake. 201-642-5520. Newark, N. J. (4-10)

COOKS

Must be reliable. Good Wages. Apply for interview GEORGE WASHINGTON MOTOR LODGE

Route 611, Exit 27, Penna Turnpike OL 9-7200 (5-9)

MEN

GENERAL WORK SHOP

1st and 2nd shift. Uniforms supplied. \$2.28 per hour. Merit increases. Apply in person:

WAGNER ELECTRIC SALES CORP.

855 Penna. Blvd. Feasterville, Pa. (located in Lower Southampton Industrial Park).

An Equal Opportunity Employer (8-9)

DRAFTSMAN, Electrical, familiar with machine control systems and components. T.S.C. Inc. (Willow Grove area). DI 3-2600 or after 6 PM. TU 7-9428. (8-10)

San Francisco, Calif.

Sausio 24 d. kuomet Mildred Friberg su didžiausiu džiaugsmu vyko sukurti turistus iš T. Lietuvos, ją ištiko nelaimė. Nuvažiavusi iki aeropoorto, palikusi automašiną, eidama paslydo ir nusilaužė koją aukščiau kelio.

Tuoju buvo nuvežta į Peninsula Hospital, Burlingame, Calif., ir kojai padaryta operacija. Iki šiol niekas nežino, kada ji grįš namo.

Mes, visi draugai ir draugės, linkime drg. iMldredai nugalėti visus sunkumus ir būti vėl sveikai ir linksmai.

Ig. Komar

Pranešimas

Cleveland, Ohio

LDS 55 kp. susirinkimas įvyks vasario 7 d., 4 val. popiet, EOUV klubo svetainėje, 12618 Shaw Ave. Nariai prašomi dalyvauti ir prisidėti prie kuopos veikimo.

LDS 55 kp. sekr., J. Petraus (8-9)

Maskva. — Į kosmonautus šovusio persautas automobilio vairuotojas mirė.

NEWARK, N. J.

Mirė

Anton Ostapuk

Sausio 24, 1969

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Bronislavai, dukrai Adelei, sūnui Edwardui ir visiems giminėms, draugams liūdesio laidoj.

Juozas ir Ona Kirelliai

Johnson City, N. Y.

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Juozui Užsieniui

Reiškiame širdingiausią užuojautą žmonai Rožytei, sūnams, broliui ir jų šeimoms, gyvenantiems čionai ir Lietuvoje, taip pat ir visiems artimiesiems.

Dainos Mylėtojai

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Juozui Užsieniui

Reiškiame širdingiausią užuojautą žmonai Rožytei, sūnams, broliui ir jų šeimoms, gyvenantiems čionai ir Lietuvoje, taip pat ir visiems artimiesiems.

LLD 45 Kuopa

NEUŽMIRŠTAMAS KONCERTAS-BALIUS

(Pabaiga)

Su gausiais aplodismentais, publika pasitiko Tarybų Lietuvos operos solistą-baritoną **Eduardą Kaniavą**. Jo repertuaras susidėjo iš lietuvių kompozitorių kūrinių, liaudies dainų ir dviejų arijų: Tallat-Kelpso — „Už aukštųjų kalnelių.“ Šimkaus harmonizuota liaudies daina — „Tamsiojį naktelį.“ Bagdono — „Parugyj.“ E. Balsio humoristinė kompozicija — „Kas bernelio sumislyta.“ M. Petrausko harmonizuota liaudies daina — „Šią naktelę.“ Leoncavallo prologą iš operos „Pajacai“ atliko italų kalboje.

Publika sustojus ilgai, audringai plojo ir iššaukė Eduardą antru kartą ant scenos. Priedui jis koncertiniam atlikime, sukūrė ryškų charakterį Meerber Nelunsko baladėje, iš operos „Afrikietė“ ir užbaigė su senoviška daina, suharmonizuota L. Avariaus „Užaugau Lietuvoj.“ kurioje jis labai tipiskai pavaizdavo bernuželį, dainuojant paskutinę dainą, prieš išvažiuojant svetimom šalelėn laimės iekioti...

Solistui akompanavo subtilus Lietuvos muzikas-pianistas, su ta pačia grupe atvažiavęs svečias — **Dainius Trinkūnas**. Labai gaila, kad neteko išgirsti jį skambinant piano solo. Jis buvo prisirengęs, bet ten esantis pianas buvo netinkamas koncertavimui, o parūpinti gerą pianą per tokį trumpą laiką buvo neįmanoma. Turime vilti, kad talentingasis muzikas Dainius Trinkūnas mus vėl aplaikys ir, be abejonės, bus sudarytos tinkamos sąlygos išgirsti jo puikų - virtuoziską piano skambinimą.

Eduardas Kaniava ne tik talentingas dainininkas, bet ir įspūdingas aktorius. Puikiai moka interpretuoti liaudies dainas — kiekvieną skirtingiau ir įvairiau. Dainuojant arijas jis parodo savo vokalinį meistriškumą, spalvingą temperamentą. Santūrus, taupo balso jėgą kūrinio kulminacijai.

Eduardas Kaniava gimė Klaipėdoje. Mokėsi Kaune ir Vilniaus konservatorijoje. Tobulino savo balsą Bulgarijoje ir dainavo vieną sezoną Sofijos operoje. Ten jo mokytojas buvo garsus bulgarų dainininkas ir pedagogas, profesorius Christo Brembarow, kuris mokė garsiuosius pasaulio dainininkus Boris Chirtov ir Nikolaj Georof — daug kartų pasirodžiusius Metropolitan operoje.

Nuo 1965 metų Eduardas Kaniava pripažintas nusipelnusiu Tarybų Lietuvos artistu. Gastroliavo Maskvos Didžiajam Teatre, Lenkijoje, Kanadoje, Anglijoje, Suomijoje, Vokietijoje ir Čekoslovakijoje.

LIETUVIŲ KOOPERATINĖS SPAUDOS B-VĖS METINIS SUVAŽIAVIMAS

Šiuo pranešame, kad Lietuvių Kooperatinės Spaudos Bendrovės Metinis Suvažiavimas įvyks š. m. kovo 16-ąją dieną savaitame name, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke, N. Y. Sesijos pradžia 10 val. ryto. Visi šios Bendrovės dalininkai esate kviečiami jame dalyvauti.

Pageidaujama, kad į Suvažiavimą atvykdami dalininkai atsivežtų ir savo narystės sertifikatus. Organizacijos dalininkės esate prašomos išrinkti savo atstovus ir įteikti jiems įgaliojimus.

S. Vetchkis, LKSB sekretorius

Jis atlieka pagrindines roles operose: „Porgy and Bess“, „Sevilijos Kirpėjas“, „Rigolletto“, „E. Onieginas“, „Traviata“ ir daugelyje kitų. Dažnai išstoja su rečitaliais ir tikisi kartu apsilankyti lietuvių kolonijose Amerikoje.

Susipažinimo balius

Vakarienės metu mūsų gerbiameji svečiai išsiskyrė tarp publikos. Kai kurie netikėtai susitiko senus pažįstamus bei draugus iš praėjusių laikų, kiti sutiko gimines. Kiek žinau, archeologai Reginai Kulikauskienėi teko visiškai netikėtai susitikti su giminaičiu, o Valerija Gasiūnienė, buvusi Vilniaus Salomėjos Nėries Vidurinės mokyklos mokytoja, sutiko savo buvusią mokinę Oną Minkevičiūtę — mokytoją iš Obelių. Dailininkas A. Gudaitis, po tiek metų, pažino Kauno Meno Mokyklos mokslo draugą — dailininką Robertą Feiferį. Atsinaujino daug senų pažinčių ir prisiminimų.

Po vakarienės, parengimo narys prof. H. Juška pasveikino svečius, pristatė visą komitetą, beveik visą susidedantį iš Amerikoje gimusių lietuvių. Komitetą sudarė: H. Jeskevičiūtė, A. Jakštis, M. Stensler, H. Juška ir J. Grybas — gimęs Lietuvoje. Po to tapo pakviestas „Vienybės“ redaktorius J. Valaitis, kuris apgailestavo išgyvenusių nesantarvę tarp New Yorko lietuvių įvairių srovių, bet tuo pačiu kartu jam džiugu buvo matyti daugelį Amerikoje gimusių lietuvių, kuriems rūpėjo pamatyti ir pažinti atvažiuojančius iš Lietuvos svečius.

Žurnalistas F. Strumilas pareiškė, kad jam buvo labai malonu keliauti po Ameriką, nežinint jai, kad vieni juos pasitiko niūriai, o kiti su šypsena. Gerbiame lietuvių, kurie rėmė tėvynę sunkiaisiais laikais ir džiaugiasi visais jos atsiminimais. Tarybų Lietuva didžiuojasi senosios kartos lietuvių, kurie pritaria jos santvarkai. Būtų labai gražu, kad mūsų šalis drauge kovotų už taiką. Jis dėkojo visos grupės vardu už viską, ir baigdamas pareiškė: — „Išbuvę 14 dienų „emigracijoje“ — pasiilgome Nemuno“.

Mykolas Požarskis sveikino spaudos darbuotojų vardu. Palinkėjo teisingos plunksnos draugams — ištermės.

Profesorius E. Meškauskas, Vilniaus Kapsuko vardo universiteto docentas, šiltai pasveikino ten susirinkusius, įterpdamas ir lengvo humoro. Jis buvo apsilankęs Harvard universitete, aukštai įvertino profesorių pareigas ir jų energiją.

Aido choro sekretorius J. Juška paskaitė Lietuvos svečiams eilėraščių formoje sveikinimus ir linkėjimus.

„Laisvės“ redaktorius A. Bimba padėjo Maspetho dybai ir pirm. J. Klasčiui Lietuvių Piliečių klubo valų suteikimą salės. Pasveikino publiką ir svečius iš Lietuvos nuo „Laisvės“ ir visų pažangiųjų lietuvių, pareiškdamas, kad jų apsilankymas pasiliks ilgai atmintyje; mes laukiame vis daugiau ir daugiau Lietuvos dukrų ir sūnų atvažiuojant į Ameriką. Lai gyvuoją Lietuvos liaudis! Linkime visiems geriausios ir šviesiausios ateities!

Pabaigoje visa publika sudainavo „ilgiausių metų“ — Valio! Valio! Valio visiems!

• Per visą laiką labiausiai buvo užimtas svečias kino operatorius Viktoras Starošas. Jis nufilmavo atskiras grupes, publiką sekant programą ir kitus įdomesnius momentus. Taip pat su foto aparatu tarp visų sukinėjosi ir žurnalistas S. Narkelūnaitė, o Viktoras Bekeris užrekdavo magnetofoninėje juostelėje.

Publika buvo mišri, įvairių srovių lietuvių. Matėsi ir iš tolimesnių miestų. Atsilankė Jungtinių Tautų bibliotekos direktorius Levas Vladimirovas su žmona Irena, „Maskvos žinių“ korespondentas A. Laurinčiukas su žmona Izolda ir dukra Izoldyte. Jungtinių Tautų ekonomijos skyriaus pareigūnas Cibulskis su žmona Dalia, Edmundas Juškys — Tarybų Sąjungos Ambasados Washingtono II-sis sekretorius ir kiti.

Galima pasakyti, kad tai buvo istorinis įvykis, niekuomet nepamirštamas susitikimas su broliais ir sesėmis iš Lietuvos. Neveltui priegužėjo pilnutėlė salė publikos. Jie pamatė ir pažino Lietuvos mokslininkus — profesorius, jie išgirdo Lietuvos menininkus ir pasidžiaugė — pasigėrėjo savo tautiečiais.

H. Feiferienė

Klaidos atitaisymas

Pereitoje laidoje straipsnio „Didelio susijaudinimo valandos“ paskutinis sakinyss išėjo sugadintas. Jis turėjo skambėti šitaip:

„Net ir tie, kuriems nepajėgime paskutinią kartą dešinę paspausti ir apkabinti, žinokite, kad mūsų meilė jums nė kiek nešaltėnė.“

--- -- --

Sausio 28 laidoje ne vietoje įdėta eilėraščių „Laisvės“ kūrimo istorija sudarkė sakinių. Pirmoje kolumnoje šeštojo paragrafo pirmasis sakinyss turi būti:

Padėtis buvo sunki, mūsų nuotaika nebuvo linksma, tačiau ryžtas buvo gana tvirtas.

Atsiprašome.

Louvain, Belgija. — Mirė kunigas D. Pire, 1958 metais gavęs Nobelio Taikos premiją.

North Tonawanda, N.Y. — Plastikų fabrike įvykus eksplozijai 28 darbininkai sužeisti, 6 kritiškai apdeę.

Susitikimas ir pasikalbėjimas su įžymia meno veikėja iš Tarybų Lietuvos

Aną dieną rašant apie turistų grupę iš Lietuvos, buvo minėta pavardė Stasės Gopaitės-Borisienės. Dar norisi šį tą daugiau pasakyti apie šią nepaprastą viešnią, su kuria aerodrome jau išlydint atgal į gimtąjį kraštą, paskubomis dar teko žodžiu kitu pasikalbėti.

Iš pasižiūrėjimo nepasakytum, kad Stasė jau poros nauglių dukrelių motina. Ji pati atrodo dar tik bebaigianti antrąjį dešimtmetį. Nustebau, kai prisipažino, kad ji jau apie dvejus metus nešiojasi ant savo liemenų pečių ir kad augina dvi dukreles. Jos jaunoji dukrelė lankanti vidurinę mokyklą, o vyresnioji esanti studentė-žurnalistė. Anie jas viešnia kalba su dideliu pasididžiuoimu. Na, o jos gyvenimo draugas Borisas, kaip žinia, yra senas veikėjas ir didžiojo Vilniaus skaičiavimo mašinu fabriko direktorius, plačiai žinomas visoje Lietuvoje.

Stasė Gopaitė-Borisienė yra Vilniaus televizijos režisierė. Tai juk labai atsakingas darbas. Sužinojau, kad ji tose pareigose darbuojasi nuo 1957 metų, ir esanti pirmutinė televizijos darbuotoja Lietuvoje!

Sužinojau ir tą, kad mūsų viešnia prieš tai buvo Kauno teatro artistė ir direktorė. Tai irgi galėjo pasiekti tikrai didelio talento menininkė.

Nesistebiu, kad už didžiulius nuopelnus lietuvių tautos menui Stasė yra apdovanota Lietuvos Nusipelnusios Meno Veikėjos garbingu titulu. Tuo, aišku, ji

labai didžiuojasi. Iš tikrųjų, yra kuo didžiuotis. Nė kiekvienas tą gali pasiekti. Šiandieninėje Lietuvoje nusipelnusio meno veikėjo titulas nėra be atodairas daļijamas. Jį reikia nusipelninti pasišventusiu darbu.

Klausiu aš viešnios, kaip jai sekėsi viešnagė mūsų Amerikoje, ar išvažiuoja ja pasitenkinusi? Taip, ji džiaugiasi turėjusi progą pas mus apsilankyti ir nors šiek tiek susipažinti su Amerikos žmonėmis, ypač, žinoma, su lietuviais. Kaip tik pažinti su žmonėmis ji man kelis kartus storai natūbrėžė. Juk, ji man sakė, svarbiausia yra žmonės! Su jais susitikti, su jais susipažinti kaip tik ir buvęs jos griliausias troškimas šioje viešnagėje.

Tik vienu dalykėliu viešnia galėjo nusiskusti, bet irgi tik man pastebėjus, ji tai patvirtino, būtent, kad viešnagės pradžioje ji buvo susirgusi dideliu šalčiu (o gal „flu“) ir keletą dienų jautėsi labai blogai. Na, bet tai gali pasitaikyti kiekvienam tokioje ilgoje kelionėje, kokią turėjo atlikti ši Lietuvos turistų grupė. Man buvo labai malonu iš šios labai talentingos lietuvių tautos dukros išgirsti, kad grįžta pas savo žmones, vėl pas savo šeimą, pasitenkinusi savo nors labai trumpa viešnagė mūsų Amerikoje. Palinkėjau jai laiminges keliones, tik išgavęs iš jos tvirtą pasižadėjimą, kad tai buvo jos pirmutinė, bet ne paskutinė kelionė į mūsų šalį. ir kad mes dar kur vėl susitiksimė...

Rep.

Žinios apie lietuvius

Praėjusią savaitę per Arthur Godfrey radijo programą kalbėjo aktorė Ruta Lee (Kilmonytė).

Ji buvo pakviesta papasakoti apie baisias liūtis, kurios siautėjo Hollywood'o apylinkėse. Jos namai kaip tik randasi toje dalyje, kuri buvo paskelbta „disaster area“ (katastrofos sritimi).

Rūta, bepasakodama, pasisakė, kad josios namas nupirktas nuo Rita Hayworth. Tad Godfrey priminė, kad Rita ir Rūta vardai labai panašūs. Tuomet Rūta paaiškino, kad josios vardas lietuviškas, ir papasakojo apie „rūtą“ kaip mylimą gėlę, kad apie „rūtą“ supintos dainos, kad rūta rasi kiekviename darželyje, ir t. t.

--- -- --

Sausio 26 d. laidoje „New York Times“ matėme nuotrauką Arnoldo Voketackio, tėvo rolėje operoje „Carry Nation“ New York City Opera padarė rekordus šios naujausios amerikiečio Douglas Moore parašytos operos.

Rašo „New York Times“: Arnold Voketaitis turi patraukiančiai stiprų baso balsą tėvo rolėje.

--- -- --

Atrodo, kad iš tolimiausio JAV krašto vėlės, kupris atvyko į New Yorką susitikti su Tarybų Lietuvos

turistais, tai Juozas Mankauskas iš Crown Point, N. Y. Jis atvyko savo mašina su žmona Damute ir 17-mečiu sūnumi Juozuku. Crown Point randasi prie pat Kanados rubežiaus, kur Mankauskai gražiai įsikūrę. Pas juos malonu atostogauti ir vasarą, ir žiemą, prie ilgojo Champlain ežero. Jie keliaiavo į New Yorką septynias valandas.

Mankauskai buvo apsiėję pas vaišingus, nuosirdžius laisviečius Lazauskus (Julitę ir Jonuką). Pralaidę čia kelias valandas, jie skubinosi į namus. Bet prieš išvykiant, nepamiršo apdovanoti „Laisvės“ pinigais, o laisviečius su obuoliais.

Ieva

New Yorkas. — Viešbučių darbininkai laimėjo algų pakėlimą ir darbo sąlygų pagerinimą.

Morgantown, W. Va. — Kasykloje kilus gaisrui vos spėjo iš mirties išsigelbėti daugiau kaip šimtas maiinierių.

Canberra. — Australija susitarė parduoti Kinijai kviečių \$137,500,000 vertės.

Londonas. — Anglijoje nepasibaigė didėję. Dabar apie 600,000 darbininkų yra be darbų eilėse.

Jokubui Stukui, N. J. lietuviško radijo programos direktoriui

Pereitą šeštadienį klausiausi jūsų radijo programos ir baisiai nusivyliau. Jūs apkaltinote ir nuteisėte visą Lietuvą, visą lietuvių tautą. Jūs tai padarėte su laišku neva iš Lietuvos, kurį skaitėte iš kanadiečių „Tėviškės Žiburių.“ Ten sakoma, kad Lietuvoje dabar visi žmonės pavirtę girtuokliais ir baigia užsimušti automobilių avarijose bei vienas su kitu susitinkdami.

Tas laiškas, matyt, rašytas (jei jis nėra laikraščio redakcijos iškeptas) labai pikto Lietuvos ir lietuvių tautos priešo. Kur jūs lietuviška sąžinė buvo jį klausytojams paduoti (be jokių kritiškų pastabų) už gryną pinigą?

Ar patikrinote tame laiške teigimus? Abejoju. Na, o patikrinti galėjote. Kaip tik šiomis dienomis čia lankėsi didžiulė labai garbingų Lietuvos sūnų ir dukrų grupė. Galėjote pas juos pasiklausti, kiek tiesos yra tame laiške. Nepasiklausėte. Nepasitikite tais puiškais žmonėmis, kurių tarpe buvo ir tokie dar prieškarinės Lietuvos veikėjai kaip dramaturgas Grušas ir filosofas Meškauskas, o pasitikite lietuvių tautos šmeižiku!

Kitas dalykas. Kai negirdėjau per jūsų vedamą programą pranešimo apie atsilankymą turistų grupės iš Lietuvos ir ruošiamą su jais susitikimą Maspetho Lietuvių Klubu salėje sausio 26 d., tuojau kreipiausi į susitikimo komitetą ir klausiau: Kodėl? Ir gavau atsakymą: Prie jūsų buvo kreiptasi ir ne tik prašyta apie tai pranešti, bet siūlyta apmokamas skelbimas. Bet jūs atsakėte, kad už jokių pinigų negalys apie svečių atsilankymą ir su jais ruošiamą susitikimą per savo programą skelbti! Jūs skelbiatę-garsinate už pinigų visokių biznius, bet atsisakote ir už pinigų skelbti gražų, svarų, kultūringą susitikimą su žmonėmis iš Lietuvos!

Kuo jums taip nusidėjo mūsų gimtasis kraštas Lietuvą? Kuo jums taip nusidėjo Lietuvos žmonės, kuriuos sakote nori „išvaduoti“?

Gal per vėlu, gal aš klystu, bet prašyčiau jus apie tai pagalvoti.

Nusivylęs

Washingtonas. — Mirė Allen W. Dulles, 75 m. amžiaus, nuo 1953 iki 1961 metų buvęs Centrinės Žvalgybos agentūros direktorium.

Washingtonas. — Pentagonas reikalauja draftuoti militarinių tarnybų 485 medicininius specialistus.

Sydney. — Australijos geležinkelio darbininkai sustreikavo, atsisakydami priimti numatintas algas.

San Francisco, Calif. — Policija išdaužė valstijinės kolegijos ir universiteto studentų demonstracijas.

Parengimų Kalendorius

Kovo 9 d.

Niuorko Lietuvių Mokyklų klubo koncertinis popietis minėjimui **MOTERS DIENOS**, 2 valandą po pietų, „Laisvės“ salėje.

Balandžio 20 d.

LDS 1-os kuopos pietūs 1-mą valandą „Laisvės“ salėje.

LLD 1 kuopos žinios

Šių metų sausio paskutinis pirmadienis ir vakaras buvo šaltas-rūstus. Kuopos reikalus svarstyti atėjo neskaitlinys kiekis narių. Tačiau daugeliu klausimų nasisakyta.

Valdvybos metinės veiklos pranešimas buvo neilgas, bet idomus; priimtas kaip pateiktas.

Valdyba 1960 metams apsiėmė veik visi. Finansų sekretorius pakeista. Išrinktas George Wareson. Linkiu jam sėkmės nareigose, gi nariams linkiu kooperacijos su valdyba.

Pereitu metu eiooie mirė trys kuopos nariai. Susirinkusieji atsistaiimu atidavė savo paskutinę jiems pagarbą.

Buvo kalbėta apie šio sezono parengimus, tačiau palikta tais reikalais kalbėti ateinančiuose mitinguose.

Vienas Jūsų

SERGA

Sekmadienį sužinojome, kad mūsų laisvėtis Jurgis Bernota vėl išeina į Jamaicą ligoninėje ir turės pergyventi naują operaciją. Šią žinią rašant tikrai nežinia, bet manoma, kad bus operuotas trečiadienį (vas. 5). Šį kartą Jurgis turi nesusi-pratimą su didžiąja žarna, bet operacija būianti nesunki.

Linkime draugui Bernotai laimingai pergyventi operaciją ir paskui greitai ir pilnai sugyti. Rep.

I E Š K O J I M A S

Ieškau Jono Budavičiaus, Čalio Bugeno, Antaninos Jotkaitis (Yotkaitės). Jie gyveno Harrison, N.J. Būčiau labai dėkingas tam kuris praneštų man jų adresus. Atlygėsiu už tą pagalbą. John Gabrys, 101 Rowery, New York, N. Y. 10002. (5-9)

LDS 1 KUOPOS NARIŲ ATYDAI

LDS 1 kuopos susirinkimas neįvyks šį antradienį, vasario 4 d., kaip kad buvo paskelbta LDS organe „Tiesoje“. Įvyks kovo 4 d. Prašome įsitęmyti datą.

GAL KAS RADO?

Praėjusi sekmadienį, sausio 26 d., Maspetho Liet. Piliečių Klubu salėje pamečiau adresų knygele. Ta knygele labai svarbi, nes įrašyta man reikalingų adresų. Radę, prašau įteikti „Laisvės“ Administracijai, už ką būsiu dėkingas.

Kazys Meškėnas (8-9)

Pranešimas

Ozone Park, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, vasario 5, „Laisvės“ salėje. Pradžią 7:30 val. vakare. Kviečiami visi nariai dalyvauti. Valdyba ((8-9)